

Svätý Ján Bosco

Pastierik z Álp

Životopis chlapca Františka Besucca z Argenteny

Drahí chlapci,

Zatiaľ, čo som sa chystal opísať život jedného vášho druha, túto prácu oddialila neočakávaná smrť chlapca Františka Besucca, lebo sa musím zaoberať ním samým. Robím to preto, aby som uspokojil živé naliehanie jeho rodákov a priateľov a aby som uspokojil vaše dotazy, pre ktoré som si zaumienil zozbierať najzaujímavejšie správy o tomto v Pánu zosnulom vašom druhu, aby som vám ich podal usporiadané v malej knižočke v presvedčení, že urobím pre vás vec užitočnú a milú.

Niektorí z vás sa môžu pýtať, z ktorých prameňov som čerpal správy, tu vás môžem uistiť, že udalosti, ktoré sú tu popísané, sa skutočne stali.

Zadosťučinením vám to týmto. Z doby, keď žil malý Besucco v otčine, pridržiaval som sa podávaných správ, ktoré mi odovzdával jeho pán farár, jeho učiteľ zo školy a jeho príbuzní a priatelia. Môže sa povedať, že som neurobil nič iného, než som usporiadal a prepísal pamäti, ktoré mi boli poslané za týmto účelom. V dobe, keď žil medzi nami, staral som sa o pozorné zbieranie udalostí, ktoré sa prihodili v prítomnosti tisíc očitých svedkov: všetko bolo zapísané a potvrdené hodnovernými svedkami.

Je pravda, že sú tu príhody, nad ktorými čitateľ užasne; ale to je práve dôvod, prečo to píšem so zvláštnou starostlivosťou, lebo keby to boli veci len málo dôležité, vôbec by si nezaslúžili, aby boli uverejnené. Pri pozorovaní tohto chlapca zistíme, že stupeň jeho poznania je nadpriemerný jeho veku. Musíme uznať, že veľká usilovnosť Besuccova v učení, šťastná pamäť všetkého čo počul a čítal a zvláštny spôsob, ktorým ho Boh obdaril svojimi darmi, veľmi prispeli k rozmnoženiu jeho poznatkov, určite veľmi prevyšujúce jeho vek.

Všimnite si, prosím vás, ešte jednej veci, týka sa to mňa. Snáď mám prílišnú záľubu pri opisovaní vecí, ktoré sa stali medzi mnou a ním. Je to pravda a žiadam vás o láskavé pozhovenie: vidíte vo mne otca, ktorý hovorí o nežne milovanom synovi; otca, ktorý dáva plynúť svojim citom, keď hovorí k svojim synom, ktorý im otvára srdce celé, aby ich uspokojil a taktiež poučil, ako majú uskutočňovať čnosti, v ktorých sa stal Besucco vzorom.

Čítajte teda, drahí chlapci, a keď sa budete chcieť pohnúť, aby ste sa vystríhali nejakej nepravosti alebo povzbudíte k čnostnému životu, vzdajte slávu Bohu, jedinému Darcovi pravých dobier.

Nech nám všetkým požehná Pán a zachová nás vo svojej svätej milosti, aby sme sa mohli raz večne velebiť v nebi.

I.

OTČINA - RODIČIA

PRAVÁ VÝCHOVA MALÉHO BESUCCA

Keby sa ti niekedy prihodilo, čitateľu, že by si išiel z Cuneo smerom k vysokým alpským hrebeňom, dorazil by si po dlhom a namáhavom pochode hore na ich vrchol; tu na západnej plošine by sa naskytla tvojmu zraku jedna z najpôsobilivejších malebných panorám. Na sever vidíš najvyšší hrebeň Álp, vrch „Magdaléna“, nazvaný tak podľa podania tamojších obyvateľov, ktorí veria, že táto svätica prišla z Marseille, aby prebývala na týchto takmer neobývatelných horách. Najvyšší vrchol tejto hory tvorí širokú rovinu, kde sa rozlieva dosť rozsiahle jazero, z ktorého pramení rieka Stura. Na západ sa stráca tvoj pohľad v dlhom, širokom a hlbokom údolí, nazvanom Údolím nízkych Álp, ktoré už patria k francúzskemu územiu. K východu je tvoje oko uchvátené vencom pahorkov, jedným nižším než druhým, ktoré sa ako polkruhové schodište viac a viac znižuje až ku Cuneo a Saluzzo. K juhu a presne 80 km od francúzskych hraníc, ale ešte

stále na tej plošine, leží alpská dedina Argentera, rodné miesto pastierika Františka Besucca, ktorého životopis sa chystám tu napísať.

Narodil sa v núdznom domčeku tejto dedinky chudobným, ale poctivým a zbožným rodičom 1. marca 1850. Jeho otec sa menoval Matúš a matka Ružena. Vo vedomí svojho chudobného postavenia, obrátili sa na pána farára, aby ho pokrstil bol mu krstným otcom.

V tejto dobe už horlivo viedol argenterskú farnosť arcikňaz menom don František Pepino, ktorý sa rád podujal k milosrdnému skutku. Krstnou mamou bola Anna, matka tohto arcikňaza, žena príkladného života, ktorá nikdy neodoprela vykonať skutok lásky. Na vyslovené priania rodičov bolo mu dané pri krste meno krstného otca – František, ku ktorému pripojil arcikňaz meno svätca toho dňa, v ktorom sa František narodil – sv. Albína. Keď náš chlapec dosiahol veku, keď mohol byť pripustený k 1. sv. prijímaniu, nezabudol nikdy v tento deň – 1.3. – prísť k sv. sviatostiam a prežiť celý deň, pokiaľ mu to bolo možné, v kresťanskej zbožnosti.

Keďže jeho matka poznala, ako je veľmi dôležité dať deťom zavčas dobrú výchovu, nešetrila námahy, aby vložila do nežného srdca drahého synáčka zdravé a pevné základy zbožnosti. Mená Ježiš a Mária boli prvé slová, ktoré sa ho snažila naučiť. Nezriedka, keď sa dívala Františkovi do tváre a myslela pri tom na jeho budúci život, plná obáv z vážnych nebezpečenstiev, ktorým bývajú chlapci vystavení, s pohnutím hovorievala: „Drahý František, veľmi ťa milujem, ale viac než tvoje telo milujem tvoju dušu. Radšej by som ťa videla mŕtveho, než aby som videla, že si urazil Pána Boha.“ Tieto a podobné výroky boli korením, ktoré oživovalo ducha dieťaťa, keď proti všetkému očakávaniu silnelo a rástlo súčasne v milosti u všetkých. Povzbudzovaním takýmito radami, stal sa František veľkou potechou celej rodiny. Ako rodičia, tak aj jeho bratia majú veľkú radosť z toho, že môžu dosvedčiť, ako sa ich bratříčkovi ľúbilo vyslovovať často najsvätejšie mená Ježiš a Mária, sotva začal hovoriť. To boli prvé slová, dobre vyslovené jeho nevinným jazykom. Už od najútlejšej mladosti prejavoval veľkú záľubu v tom, že sa učil modlitby a zbožné piesne, ktoré pospevoval v spoločnosti rodiny. Bolo rozkošou vidieť, s akou radosťou sa počas každého sviatku pridával k veriacim pred nešperami ku spevu piesní k Panne Márii a Pánu Ježišovi. Zdalo sa, že je tým celkom uspokojený a že láska k modlitbe sa zrodila s ním. Od veku troch rokov podľa svedectva rodičov, bratov a sestier, nikdy sa nestalo, že by musel byť volaný k modlitbe, naopak si žiadal, aby ho naučili modlitbám. Ráno a večer v obvyklom čase si pokľakol a sám sa modlil tie krátke modlitby, ktoré sa už naučil a nepovstal skôr, dokiaľ sa nenaučil novú.

II. SMRŤ KRSTNEJ MAMY LÁSKA KU KOSTOLU A MODLITBE

Chlapec Besucco mal veľmi rád svoju krstnú. Malými darčekom, ktoré mu dávala alebo zvláštnymi prejavmi priazne, ktorými ho zahrňovala, spôsobila, že ju pokladal za druhú matku. Išlo mu na 4. rok, keď Anna Pepinová vážne ochorela. Jej milujúci krstný syn často žiadal, aby ju mohol navštíviť, modlil sa za ňu a prejavoval jej lásku tisícorakými spôsobmi. Zdá sa, že si vôbec nevšimol mimoriadnych príznakov jej smrti. Anna zomrela 9.5.1853. Od tohto dňa, hoci bol ešte dieťaťom, modlieval sa ráno a večer „Otče náš“ za zomrelú krstnú mamu. Potvrdil to viackrát slovami: „Spomínam a modlím sa každý deň za zomrelú krstnú mamu, hoci pevne dúfam, že sa už raduje v rajskej blaženosti. Arcikňaz uznávajúc vďačnú lásku Františka k svojej matke, veľmi si ho zamiloval a bdel nad ním, pokiaľ mu to bolo možné.

Keď František uvidel niekedy členov rodiny modliť sa, ihneď prikľakol a pozdvihol oči a nevinné rúčky k nebu, akoby z vďačnosti za veľké dary, ktoré mu vložil do vnútra milosrdný Boh.

Ráno, oproti zvyku detí, nechcel ničoho ochutnať skôr, než sa nepomodlí svoje modlitby. Pretože už v troch rokoch bol braný do kostola, nikdy sa nestalo, že by vyrušoval susedov, skôr pozoroval ich zbožné pohyby a snažil sa ich napodobniť. Tak sa stávalo, že tí, ktorí pozorovali jeho prekvapujúcu náklonnosť k zbožnosti, si hovorievali: „Zdá sa byť neveriteľnou takáto uzobranosť u dieťaťa v tomto veku.“

Bol ochotný ku všetkých službám, takže sa zdalo, že je stvorený k tomu, aby všetkých uspokojil a to i vtedy, keď mu to bolo nepohodlné. Mnohokrát v zime sa prihodilo, že pre množstvo snehu, ktorý napadol, nemohol nikto prísť na jediné sv. omšu pána farára, aby mu miništroval. Jedine nebojácny František, premáhajúci odvážne každé nebezpečenstvo, razil si cestu snehom rukami a nohami a sám prichádzal do kostola. Pri prvom pohľade by si si myslel, že je to medvedík, ktorý sa hrabe, lepšie povedané hrabe-valí

snehom. Matúš Valerso, ako očítý svedok tvrdí, že asi v polovici mesiaca januára 1863 zavolať ho pán farár, aby mu prislúchoval pri sv. omši. Vo chvíli, keď zapaloval na oltári sviece, videl prekvapený niekoho vstúpiť do kostola, v ktorom bolo sotva poznať človeka. Ale aké bolo jeho prekvapenie, keď objavil v onom odvážlivcovi nášho chlapca, ktorý spokojne, so šťastným výsledkom svojej námahy zvolal: „Konečne som tu.“ Miništroval pri sv. omši, po ktorej hovoril s úsmevom pánu farárovi: „Táto platí za dve, bol som dvojnásobne pozorný a som s tým spokojný. Prídem vždy, za každú cenu.“ Kto by nemiloval takéhoto chlapca?

S týmito náklonnosťami rástlo dieťa vo veku i v milosti u Boha i u ľudí. Vo veku päť rokov poznal už dôkladne ranné i večerné modlitby, ktoré sa modlieval spolu s rodinou. Tento zvyk si zachoval, pokiaľ žil v otcovskom dome.

Zatiaľ, čo horel pri modlitbe, veľmi starostlivo sa učil modliť strelnú modlitbu. Františkovi stačilo, aby niekoho počul hovoriť nejakú modlitbu, ktorú ešte nepoznal, tak sa ho skôr nepustil, dokiaľ sa ju nenaučil. Potom celý rozradostený, akoby našiel poklad, učil sa ju celý dom. A nesmierne jasal, keď spozoroval, že nová modlitba sa stala obľúbenou v rodine, alebo sa ju modlia jeho priatelia. Dve nasledujúce modlitby boli takmer jeho denným matutinom a komplementárom.

Sotva sa zobudil, urobil znamenie sv. kríža, zoskočil z postele a hlasno odriekaval modlitbu:

Moja duša,
pozdvihni sa hore,
do neba pohliadni,
Ježiša miluj!
Miluj toho, ktorý ťa miluje,
Zanechaj sveta, ktorý ťa klame!
Myslí na to, že máš zomrieť,
Že sa telo má v prach zmeniť!
Aby si bola vyslyšaná,
Hovorím trikrát: Zdravas Mária!

Pretože v prvých rokoch nemohol porozumieť významu tejto modlitby, obťažoval buď otca alebo mamu, alebo niekoho iného, aby mu ju vysvetlil. Keď jej už rozumel, hovorieval: „Teraz sa ju modlím s väčšou zbožnosťou.“ Časom sa stala táto modlitba pravidlom jeho života.

Večer, než išiel spať, modlieval sa veľmi živo a s prednesom toto: „Idem spať a neviem, či vstanem. Než zomriem, žiadam si o štyri veci: sv. spoveď, prijímanie, potom pomazanie nemocných a pápežské požehnanie. V mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého“.

Zvlášť sa mu páčilo premýšľať o veciach náboženstva, o príkladoch čností, ktoré sa ihneď snažil napodobniť. Keď bol niekedy trochu smutný a chcel ho niekto obveseliť, stačilo, aby sa hovorilo o duchovných veciach, alebo o úžitku, ktorý bude mať, keď bude chodiť do školy.

III. JEHO POSLUŠNOSŤ – DOBRÁ RADA PRACUJE NA POLI

Jeho poslušnosť voči rozkazom rodičov bola taká pohotová - hovorí farár – že často predchádzal ich priania takým spôsobom, že ani neodmietol pranie rodičov, ktorí na ňom vôbec nepoznali najmenšiu netrepezlivosť pri svojich rozkazoch. Jeho sestry ešte tvrdia, že sa dosť často stalo, keď z nepozornosti, alebo pre iné zamestnanie trochu oddialili vykonanie rozkazov rodičov, robil im za to často bratříček výčitky. František zaujal prosebný postoj a zvolal: „A čo, pred pol hodinou vám to mamička rozkázala a vy to váhate vykonať? Nie je dobré hnevať toho, kto nás miluje.“

K bratom a sestrám bol samá láska a prívetivosť a nikdy sa neurážal, keď mu niečo vyviedli. Najradšej sa s nimi hrával, lebo myslel, že sa od nich nemôže naučiť nič iného než dobro. Zdôveroval sa im s každou myšlienkou a dokonca ich prosil, aby dávali pozor na jeho chyby. „Je mi ľúto – hovorí pán farár –

že nemôžem popísať súlad, ktorý panoval v tejto osemčlennej rodine. Mohlo sa o nich povedať, že sú vzorom vo všetkom svojom konaní doma, tak aj pri častej návšteve a zbožnosti pri bohoslužbách.“

Pred piatimi rokmi, keď odchádzal jeho starší brat Ján do vojenskej služby, František neprestal ho sväto upozorňovať, aby sa zachoval dobrým, ako bol doma. Končil: „Staraj sa, aby si opravdivo uctieval svätú Panu. Ona ti iste pomôže. Vo svojich modlitbách neprestanem prosiť za teba. Skoro ti napíšem list.“ Toto hovoril sotva vo veku deväť rokov. Potom sa obrátil na rodičov, ktorí strácali v synovi najvýdatnejšiu silu pre poľné práce a hovoril: „Vy plačete, ale Boh vás poteší inak. Dopraje nám zdravia a pomôže nám v našich trápeniach. Vynasnažím sa pomáhať vám, pokiaľ budem môcť.“ Aký veľký to bol pomocník na poli! Ale predsa bol. K údivu všetkých dával zvlášť pozor na práce, ktoré mu boli dané a chcel vykonať i iné, ktoré rodičia pokladali za neprimerané jeho silám. Uprostred prác na poli zachovával vždy si svoju veselosť aj napriek tom, že bol unavený.

Pri jeho horlivosti v práci ani nešlo oddeliť únavu od práce. Keď mu otec niekedy žartom povedal: „František, zdá sa, že si unavený prácou“, s úsmevom odpovedal: „Ó, zdá sa, že tieto práce nie sú pre mňa. Pán farár mi stále hovorí, aby som študoval. Ktovie, čo mi pomôže.“ Nebolo tiež dňa, aby nehovoril doma o svojom prianí chodiť do školy. Chodil do školy v zimnom období, ale nikdy sa nevyhýbal domácim prácam, ako to robievali chlapci, aby sa pohrali vo voľných chvíľach. Spôsob jeho života, keď chodil do školy v Angentere, bol takýto:

IV. EPIZÓDY ZO ŠKOLY A CHOVANIE V NEJ

Hoci rodičia Františka veľmi potrebovali pri domácich prácach, predsa súc presvedčení, že vzdelanie je výborným prostriedkom k poznaniu náboženstva, posielali ho vzorne do školy. Jeho chovanie v škole bolo takéto: Skoro ráno vstával, pomodlil sa spomínanú modlitbu: „Moja duša...“, často sa zastavil, aby popremýšľal o jej význame. Potom sám alebo s rodinou odriekaval dosť dlhé svoje modlitby, potom sa venoval učeniu, pokiaľ nešiel do školy. Zo školy chodil priamo domov, tu sa chytil domácich prác. Tejto usilovnosti zodpovedal aj prospech, aký mal v triede. Pretože neprejavoval veľké nadanie, nahradzoval ho usilovnosťou v plnení povinností, svedomitým využívaním času, písaním úloh a naučením sa toho, čo dostali v škole a urobil tak znamenitý pokrok.

Učiteľ všeobecne zakázal svojim žiakom v zime chodiť z triedy do triedy. Besucco bol v tejto veci obdivuhodným vzorom všetkých. Nielenže zostal vzorne na svojom mieste, ale svojim príkladom pritiahol mnohých kamarátov k podobnému jednaniu, čo im prispelo v učení a mravnosti a samozrejme spôsobilo radosť pánovi učiteľovi Antoninovi Valorsovi, rodičom, aj žiakom.

Zriedkakedy vychádzal poobede spolu pohrať sa s kamarátmi a zabudol na to veľa mesiacov predtým, než prišiel do Oratória.

Sotva sa detsky pobavil, vracal sa k učeniu až do zazvonenia. V škole, podľa svedectva uvedeného učiteľa, preukazoval vždy pozornosť a patričnú úctu k tomu, čo sa učilo. Snažil sa pomáhať učiteľovi pri vyučovaní najmenších a robil to s ochotou. Po celý čas, čo chodil do ľudovej školy, bol vždy kamarátmi považovaný za vzor slušnosti a usilovnosti. Mali ku Františkovi úctu, dávali si pred ním pozor, aby im z úst nevykĺzlo ani menej slušné slovíčko v jeho prítomnosti. Boli si istí, že by ho zarmútili a že by ich prísne pokarhal, ako sa to dosť často stávalo. Keď ho niekto mladší požiadal o vysvetlenie nejakej úlohy, veľmi rád mu vyhovel a povzbudzoval ho, aby prišiel častejšie. Nezabudol ho povzbudiť aj duchovne, povedať mu nejakú radu alebo ho nadchnúť k pobožnosti.

Z výpovede horlivého učiteľa uvádzam ešte niekoľko udalostí: Po každom, keď sa strhla bitka medzi Besuccovými spolužiakmi, okamžite sa vrhol medzi nich, aby ich utišil. Hovorieval im: „Nesluší sa, aby sme sa bili, tým menej pre takéto maličkosti, ktoré nestoja ani za zmienku, prajme si dobro a naučme sa znášať jeden druhého, ako nám prikazuje Pán Boh.“ Tieto a podobné výroky obyčajne stačili, aby sa hádajúci upokojili. Keď spozoroval, že jeho slová nemajú účinok, aby sa trieda utišila, okamžite ich opúšťal.

Ako náhle zaznel zvonček na vyučovanie alebo k posvätným obradom, vyzýval svojich druhov, aby zanechali hry.

Jedného dňa hrali hru boče. Tu počuli zvuk zvona, ktorý ich pozýval na katechizmus. František rýchle povedal: „Kamaráti, poďme na katechizmus, hru dokončíme až potom.“ Povedal to a zmizol im z očí.

Po katechizme sa vrátil ku kamarátom, ktorým láskavo vyčítal vynechanie katechizmu. Ale aby ich najbližšie získal, kúpil im čerešne. Pre takýto prejav veľkodušnosti mu kamaráti sľúbili, že v budúcnosti nikdy pre hru nevynechajú katechizmus.

Keď náhodou počul, že niekto povedal neslušné slovo, okamžite sa začervenal. Často bolo počuť, ako hovorí: „Drahí kamaráti, nehovorte takého slov! Urážate tým Pána Boha a dávate pohoršenie druhým!“ Títo kamaráti dosvedčujú, že ich František často pozýval na návštevu Najsvätejšej sviatosti oltárnej a Panny Márie a že bol ochotný pomôcť druhým v školských úlohách, kedykoľvek mohol.

Inokedy, keď počul zvonit' na pokľaknutie, hovorieval: „Kamaráti, pomodlime sa Anjel Pána a potom budeme pokračovať v hre.“ Podobne ich pozýval, keď mali voľno, na svätú omšu.

„Ako učiteľ ľudovej školy z Angentera, musím prehlásiť k väčšej sláve Božej, že zbožný chlapec Besucco za päť rokov, čo navštevoval tunajšiu školu, neprišiel ani raz neskoro do školy. Keď spozoroval niekedy nedbalých žiakov, vedel ich tak dobre upozorniť, že skoro vždy chtiac-nechtiac, stali sa usilovnejšími. Jeho správanie v škole nemohlo byť ani lepšie ako v zachovávaní mlčania, tak aj v stálej pozornosti na to, čo sa učilo. Ponúkal sa ochotne, že bude učiť čítať tých najmenších a robil to s takou prívetivosťou a láskou, že bol nimi veľmi milovaný a ctený,“ hoci som jeho učiteľ.

V. ŽIVOT V RODINE NOČNÉ PREMÝŠLANIE

Sotva sa vrátil zo školy, bežal objat' rodičov a bol ochotný pomôcť, kde bola potreba, až do hodiny obeda. Nikdy sa nest'azoval na ovocné a zeleninové jedlá, ani na ich množstvo a akosť. Nikdy neprejavoval svoje priania a keď videl, že niektorí v rodine sú s niečím nespokojní, hovorieval im: „Až budete pánmi vy, urobíte si podľa svojho, ale teraz sa musíte podrobiť vôli drahých rodičov. Sme chudobní a nesmieme žiť a ukazovať sa ako bohatí. Nezáleží mi na tom, keď vidím kamarátov pekne oblečených, keď ja nemôžem mať pekné šaty. **Najkrajšie šaty, ktoré si môžeme priať, je milosť Božia.**“

K svojim rodičom prechovával veľkú úctu. Miloval ich nežnou láskou, slepo ich poslúchal a neprestal velebiť to, čo pre neho vykonali. Za to ho tak milovali, že im bolo smutno, keď nebol s nimi. Niekedy mu bratia a sestry, buď zo žartu alebo iného dôvodu, hovorili: „Ty, František, máš plný dôvod k tomu, aby si bol spokojný. Si miláčikom všetkých.“ - „To je pravda – odpovedal – ale taktiež sa stále snažím, aby som bol hodný toho a zaslúžil si vašu i ich lásku.“ Keď dostal nejaký malý darček, alebo získal nejaký groš za služby preukázané iným, vždy, ako náhle prišiel domov, buď ho dal do rúk rodičom, alebo ho rozdelil medzi bratmi a sestrami, hovoriac: „Vidíte, ako vás mám rád!“ Dokiaľ bol večer hore (veľmi zriedkavo vychádzal von medzi kamarátov), trávil čas zábavou s domácimi, učil sa školské úlohy, alebo plnil nejaké iné školské povinnosti. Potom v určitom čase vyzval všetkých k modlitbe ruženca a obvyklých modlitieb a zo živého priania stretnutia sa s Bohom, predlžoval ho tým, že sa mnohokrát modlil Otče náš. Nikdy nezabudol upozorniť na zvláštnu modlitbu za zdravie pre otecka a bratov, ktorí v zime robili mimo domova, aby prácou svojich rúk získali obživu pre rodinu. „Kto vie – hovorieval so slzami – koľko zimy trpí náš otecko pre nás! Ó, koľkokrát je unavený a my si tu pokojne jeme plody jeho námahy! Aspoň sa za neho pomodlíme!“

O neprítomnom otcovi rozprával každodenne, a aby som tak povedal, sprevádzal ho myšlienkami všade na jeho cestách.

Počas dlhých večerov čítaval tiež zbožné knihy, ktoré si požičiaval u pána učiteľa a u pána farára, ktorí mu ich radi požičiavali. Viackrát za deň alebo za dlhého zimného večera, keď bolo v izbe viacej ľudí, zvolal: „Vypočujte si pekný príklad, ktorý som našiel v tejto knihe!“ a prečítal ho silným a jasným hlasom tak, ako keby bol kazateľom. Keď mu prišiel do rúk životopis nejakého dobrého chlapca, ó, to bola pre neho vzácna kniha! Stala sa predmetom jeho rozhovorov a viedla Františka k nasledovaniu. „Kiež by bolo pravdou, že sa môžem stať takým ako on! Áno, aký by som bol šťastný! Nie je to pravda, moja mamička?“ – Pred dvomi rokmi čítal, hovorí pán farár – životopis sv. Alojza z Gonzagu a od toho času sa stal jeho nasledovníkom, zvlášť v skrývaní dobrých skutkov, ktoré konal. Ale o niekoľko mesiacov dostal životopis Dominika Sávia a Michala Magoneho a zvlášť, keď čítal životopis toho posledného, hovoril s radosťou:

„Našiel som pravý obraz svojich chýb. Ale kiež mi Boh dopraje napraviť chyby a napodobniť dobré chovanie a svätú smrť môjho Magoneho“, takto ho totiž nazýval. A tu sa zrodila – pokračuje pán farár – zvláštna zvedavosť. Dal si vysvetliť spôsob, akým by mohol napodobniť tohto chlapca a pýtal sa ma, či by bolo možné vstúpiť do toho istého ústavu, v ktorom by mohol podľa jeho zdania urobiť veľký pokrok v čnosti. To je hlavné ovocie, ktoré prinieslo Františkovi čítanie dobrých kníh. Kiež by Boh dal, aby sa všetky deti našej farnosti venovali takémuto čítaniu! Iste by to spôsobilo radosť a útechu rodičom.“

Ako ráno František pozdvihol svoju dušu k nebu, tak večer s ňou zostúpil do tieňov hrobu s nejakou zbožnou myšlienkou. Keď sa ho pýtali, čo robí, keď sa uloží do postele, odpovedal: „Predstavujem si, že som položený do hrobu a prvá myšlienka, ktorá mi prichádza na myseľ, je táto: Čo bude z teba, keď padneš do hrobu pekla? Zdesený touto myšlienkou, začnem prosiť z celého srdca Pána Ježiša, Pannu Máriu a svojho anjela strážcu a neprestanem sa modliť, dokiaľ nezaspím. Óh, aké pekné predsavzatia si robím niekedy večer, keď si ľahnem zo strachu pred zavrnutím.“

VI. BESUCCO A JEHO PÁN FARÁR SV. SPOVEĎ

Hoci bol náš Besucco už od detstva vyvoleným dieťaťom Božím, predsa musíme povedať, že bdelosť rodičov, jeho dobrá povaha, láskavá starostlivosť jeho pána farára, veľmi prispeli k šťastnému výsledku jeho výchovy. Už ako malé dieťa vodili ho rodičia do kostola; brali jeho rúčky, pomáhali mu robiť znamenie svätého križa, ukázali mu, ako a kde si má kľaknúť a bdeli nad ním so všetkou láskavosťou. Sotva bol schopný, priviedli ho ku sv. spovedi.

Pohnutý príkladom, radami a povzbudzovaním rodičov, zamiloval si skoro túto sviatosť, ďaleko od toho, aby cítil k nej odpor a opovrhnutie, ako to niekedy prejavujú chlapci a skôr našiel vo sv. spovedi záľubu. Ale šťastné vychovanie tohto chlapca je dielom pána farára, dona Františka Pepena. Tento horlivý kňaz vzorne vynakladal svoje sily a so schopnosti k dobru svojich farníkov. Istý v presvedčení, že nemôžu byť dobrí farníci, keď nie je dobre vychovaná mládež, ničoho nešetril, čo by mohlo prispieť k blahu detí. Vykladal im katechizmus v každom ročnom období, počasí a dobe. Učil ich ministrovať pri svätej omši, vysvetľoval im obrady, tiež ich vyučoval a často navštevoval doma, pri prácach i na samých pastvinách. Keď sa niekedy stalo, že nejaký chlapec prejavil schopnosť ku štúdiu a schopnosti ku zbožnosti, stal sa zvláštnym predmetom jeho starostlivosti. Preto sotvaže si všimol horlivý kňaz hojných požehnaní, ktoré vylial Boh na nášho drahého Besucca, nespúšťal ho z očí a sám mu chcel dať prvé poznatky z katechizmu a pripraviť ho ku svätej spovedi. Svojimi láskavými spôsobmi, ako nežný otec, získal si jeho srdce tak, že chlapec cítil nesmiernu radosť zakaždým, kedykoľvek mohol s milovaným svojím krstným otcom hovoriť alebo počuť od neho nejaké slovíčko útechy a zbožnosti.

Vyvolil si ho za stáleho spovedníka a spovedal sa u neho po celý čas, ktorý strávil v Argentere. Pán farár mu radil, aby niekedy zmenil spovedníka a tiež mu poskytol možnosť i príležitosť, ale on prosil, že sa chce spovedať vždy len u neho. „K vám – hovorieval – môj krstný, mám plnú dôveru. Vy poznáte moje srdce, ja vám zverím každé tajomstvo. Veľmi vás mám rád, lebo vy milujete moju dušu.“

Myslím, že najväčším šťastím pre chlapca je voľba stáleho spovedníka, ktorému otvorí svoje srdce, spovedníka, ktorý sa podujme k starostlivosti o jeho dušu, ktorý ho s láskou povzbudzuje k častému užívaniu tejto sviatosti.

Nielen vo veciach sv. spovede závidel František od pána farára, ale tiež vo všetkom, čo mohlo prispieť k dobru duchovnému a časnému. Samotná rada alebo len samotné prianie, ktoré prejavil jeho krstný otec, boli pre neho rozkazom, ktoré s radosťou a starostlivo splnil. Spôsob, akým sa spovedal, je nanajvýš príjemný a povzbudivý. Niekoľko dní predtým hovoril o svojej najbližšej sv. spovedi a hovoril bratom a sestram, že tentoraz chce z nej mať úžitok. V prvých rokoch sa im toľko odporúčal, aby ho naučili spovedať sa dobre. Pýtal sa ich, ako oni poznávajú spáchané hriechy a ako si asi spomínajú na hriechy za čas jedného mesiaca. Veľmi sa čudoval, ako je možné znovu uraziť Pána Boha po sv. spovedi, pri ktorej sme sľúbili vernosť. „Boh je vždy dobrý – hovorieval – že nám odpúšťa naše hriechy i napriek našej nevernosti v zachovaní našich predsavzatí, ale aká veľká je to nevďačnosť, keď zneužívame toľko dobrodení, ktoré

nám preukazuje. Ó, ako by sme sa mali triasť pri samotnom pomyslení na našu nevernosť! Som vždy ochotný urobiť a vytrpieť čokoľvek, než znovu uraziť Pána Boha.“

Večer pred sv. spoveďou sa pýtal otca, či má nejakú ťažšiu prácu k urobeniu v nasledujúci deň. Keď sa pýtali na dôvod, odpovedal, že pôjde k sv. spovedi. Tomu otec rád prisvedčil a František strávil celú noc v modlitbách a v sputovaní svedomia, aby sa lepšie pripravil napriek tomu, že jeho život bol neustálou prípravou. Ráno potom neprehovoriac s nikým, odobral sa do kostola, kde sa s najväčšou uzobranosťou pripravil k veľkému činu.

Bez všetkého dovolil, aby sa spovedali najprv ľudia, o ktorých sa domnieval, že majú málo času k pobytu v kostole. Táto jeho ústupčivosť voči druhým, zvlášť za tuhých zimných mrazov, ma často priviedla k tomu – hovorí pán farár – aby som si zavolať sám, keď som ho videl celého skrehnutého zimou. Keď sme sa ho pýtali na jeho dlhé čakanie pred sv. spoveďou, odpovedal: „ja môžem čakať, pretože moji rodičia mi to nemajú za zlé, keď sa zdržím v kostole. Ale iní by sa snád mohli nudiť, alebo by im mohli vyčítať, zvlášť matkám ktoré majú malé deti.“ – Bratia a sestry mu často žartom hovorili: „Chodíš sa spovedať, aby si sa vyhol práci!“ – „Až sa pôjdete spovedať vy“ – odpovedal – „veľmi rád vás zastúpim vo všetkom, v čom len budem môcť. Ó, len choďte často, ja s tým budem celkom spokojný!“ A pozrime sa, ako duchovný vodca im často hovorieval: „K čomu že je lenivosť, ktorú cítite pred sv. spoveďou, váhanie a rozhodovanie, aké to odkladanie z jedného dňa na druhý? Vedť to nie je nič iného, než diabolské pokušenie!“ Pretože vedel, akým mocným a účinným liekom je sv. spoveď k napraveniu našich chýb, snažil sa, aby sa ich čo najviac chránil. „Ó, keď sa jedná o konanie dobra, máme vždy pred svetom strach. Po smrti nás nebude súdiť svet z našich činov. Boh nás bude súdiť, jemu samému a nie inému vydáme počet z našich skutkov, nie svetu. Jedine od Boha samého máme čakať večnú odmenu. Keď som sa vyspovedal – hovorieval inokedy domácim – skusujem takú spokojnosť, že by som si prial hneď zomrieť, aby som sa zbavil nebezpečenstva, že urazím Pána Boha. V deň, v ktorom pristupoval ku sviatostiam, zriekal sa všetkých zábav. Keď sa ho pán farár pýtal, prečo to robí, odpovedal: „Dnes nesmiem uspokojiť svoje telo, pretože môj Ježiš dal zakúsiť mojej duši tak veľkých a tak sladkých radostí a potešení. Je mi ľúto, že nemôžem poďakovať sviatostnému Ježišovi za neustále dobrodenia, ktoré mi preukazuje.“ Strávil teda celý deň vo sviatostnom uzobraní a pokiaľ mu to bolo možné, v kostole.

Z istých prameňov viem, že dobrý František, aby sa lepšie pripravil na dobré prijatie svätých sviatostí, hovorieval: „Táto spoveď môže byť poslednou môjho života a ja ju chcem vykonať, ako keby skutočne bola poslednou.

VII. OMŠA SVÄTÁ – JEHO HORLIVOSŤ ŽENIE STÁDO NA HORY

Je na mieste, aby sme poznamenali, že rodičia ponechali Františkovi úplnú slobodu v každodennom dochádzaní na svätú omšu, keď váhal, či má alebo nemá ísť, aby nezanedbal nejakú povinnosť. Nadmieru s tým spokojný, hovorieval rodičom: „Ó, buďte si istí, že čas trávení na svätej omši bude hojne vynahradený v priebehu dňa, lebo Boh je štedrým odplatiteľom a ja budem pracovať oveľa ochotnejšie. Keď sa stalo, že nemohol byť prítomný, modlieval sa túto ľudovú modlitbu, ktorá je veľmi rozšírená v jeho kraji. Naučil sa ju vo veku štyroch rokov:

Na omšu svätú zvoní,
svätý Marek spieva jej,
anjeli tam spievajú,
a sám Ježiš pri nej
Chlieb vo svoje Telo,
víno v krv svoju mení.
Daj mi Ježiško,
aspoň čiastočku
z dnešnej omše svätej.

Františkov otec sa žartom pýtal, čo by robil, keby mal stráviť zajtrašný deň bez svätej omše. A on s najväčšou prostotou odpovedal: „Boh mi bude pomáhať rovnako, lebo by som sa pomodlil svoju modlitbu a potom by som sa pomodlil trochu viac večer.“

Uveril veľmi ľahko slovám iných. To niekedy zneužili jeho kamaráti pre zábavu. Ale keď poznal, že si ho doberajú, zostal úplne pokojný. Nikdy nebolo vidieť, že by sa chválil úctou, ktorú k nemu mali rodičia, známy a pán farár. Jeho usilovnosť v učení spôsobila, že vynikal nad spolužiakmi, ktorými však vôbec nepohrdal. Naopak, pomáhal im v odriekavaní lekcii. Keď mu bolo vyčítané nejaké huncútstvo, či bol vinný alebo nie, vždy celkom zarmútený odpovedal: „Máte mi to za zlé, ale viem, že mi to odpustíte. Neurobím to už viac a stanem sa lepším.“ A bežal pobožkať rodičov a pritúlil sa k nim obyčajne so slzami v očiach. Oni však nikdy nemali dôvod, aby trestali svojho syna. V lete sa venoval spoločne s ostatnými poľným prácam. K tomu rád povzbudzoval svojich bratov a sestry.

Pri odpočinku, aby nezaháľal, zavádzal rozhovory o náboženstve alebo sa dopytoval na nejakú pochybnosť alebo nejasnosť z duchovného života.

Idúc na pole i z poľa, rád sa modlieval. „Často sa mi prihodilo, i iným – hovorí farár – že sme ho stretli cestou takého pohrúženého do modlitby, že si ani nevšimol, že sme sa mu priblížili.“ Keď sa nachádzal mimo domu v nebezpečí, alebo v príležitosti, že sa pohorší zlorečením, rúhaním alebo zlými rečami, ktoré musel počuť, rýchlo urobil znamenia svätého kríža, alebo povedal: „Buď pochválený Pán Boh, nech je zvelebené jeho sväté meno!“ Keď sa mu podarilo, začínal sám rozprávať iné reči. Keď ho rodičia upozornili, aby sa chránil niektorých zlých kamarátov, odpovedal im: „Chcel by som, aby mi radšej uschol jazyk v ústach, než by som ním slúžil k urážke Pána Boha.“

Keď poháňal stádo na pašu, bral so sebou vždy nejakú duchovnú alebo vedeckú knihu, ktorú sa snažil čítať v prítomnosti kamarátov. Ovšem, iba keď mali záujem. Inak si čítal sám, alebo sa modlil, zachovávajúc doslovne napomenutie Spasiteľa, aby sme sa modlili bez ustania.

Františkov otec, aby rodine zabezpečil potrebnú obživu, pásol obecné stádo a k tejto službe často určil aj Františka, zvlášť vo sviatočné dni, aby ostatní bratia mohli aspoň v niektoré sviatky ísť na bohoslužby. Poslušný František rád prijímal túto povinnosť hovoriac: „Keď nemôžem byť dnes na bohoslužbách, vynasnažím sa posvätiť sviatok iným spôsobom. Ty však - povedal bratovi – spomeň si na mňa v kostole!“

Keď potom nadišla hodina bohoslužieb, zaviedol stádo na isté miesto, potom si z nejakého predmetu zhotovil kríž, pred ním si kľakol, a tak si tu urobil modlitby i čítanie. Niekedy sa skrýl v horskej jaskyni, kde si kľakol pred nejakým svätým obrazom, ktorý vždy nosil v knižke a pomodlil sa tie isté modlitby, akoby skutočne bol v kostole. Potom pridol pobožnosť krížovej cesty. Vedel sám spievať nešpory a modliť sa ruženec. Keď našiel kamarátov, ktorí by mu pomohli chváliť Pána Boha, bolo to pre neho veľkým sviatkom. Kamaráti ho často prekvapili pri modlitbách alebo pri rozjímaní takom vrúcnom, že jeho tvár sa zdala byť tvárou anjelskou. Keď sa stalo, že našiel netrpezlivých spoločníkov, prosil ich, aby mu dali pozor na jeho ovečky, pretože má čosi na práci, a tak sa od nich na istý čas vzdialil. Ale pretože poznali jeho zvyk, ochotne mu dali na ovce pozor.

S veľkou záľubou spomínal František na pastvu na Roburente a Draco, kde veľmi rád pásol svoje stádo. Hovorieval: „Keď som sa nachádzal na samotách Roburenta, prežil som rozkošné chvíle. Upieral som oči na hlboké rokliny, ktoré viedli môj zrak do akejsi temnej priepasti a to mi pripomínalo tmavé priepasti a večné temnoty pekla. Občas nejaký vtáčik poletoval z hlbín údolia až hore k mojej hlave. Privádzalo ma to na myšlienku, že i my musíme pozdvihnúť city srdca od zeme do výšky k Bohu. S obdivom som pozeral na svitaní na východ slnka a hovorieval som si: Hľa, náš príchod na svet! Večerný západ mi zas zvestoval krátkosť a koniec života, ktorý nastáva tak, že to ani nespozorujeme. Keď som začínal obdivovať vysoké vrcholky Magdalény a iné biele zasnežené hory, prišla mi na myseľ nevinnosť života, ktorá nás pozdvihuje k Bohu a získava nám milosti, požehnanie a veľkú odmenu v raji. Po týchto a podobných úvahách som sa odobral do zátiašia na nejakej hore a začal som spievať piesne k Panne Márii. Bol to pre mňa jeden z najdrahších okamihov, keď som spieval. Ozvena horských prielomov opakovala môj hlas a mne sa zdalo v nesmiernej radosti, akoby anjeli raja mi pomáhali spievať k veľkej oslave Matky Božej.

Takéto boli myšlienky, ktoré naplňovali zbožného pastierika, ktorý pásol ovce na horách a nemohol sa zúčastniť bohoslužieb.

Ale ako náhle prišiel večer domov, odpočinul si trochu a potom rýchle bežal do kostola, aby odčinil (to sú jeho slová) nedostatok zbožnosti toho dňa. Ó, ako žiadal pri týchto návštevách o odpustenie Sviatostného Spasiteľa!

Nikdy sa nezapomínať poznamenať znamením svätého kríža a povedať nejakú strelnú modlitbu, kedykoľvek išiel okolo kostola, tým skôr, keď tam bola Najsvätejšia sviatosť.

Otcove stádo strážil na jar a na jeseň. Vtedy so súhlasom rodičov buď privádzal svoje ovce domov, alebo ich zveroval iným druhom, aby mohol zbehnúť na ranné a večerné bohoslužby. Ó, prečo všetci nenapodobnia túto svätú horlivosť nášho Františka, aby sme totiž nechýbali a ani v náboženských povinnostiach, ani v domácich prácach! Príliš často je vidieť, že sa mnohí dišpenzujú od účasti na bohoslužbách vo sviatočné dni pre malicherné dôvody. Kiež príklad dobrého chlapca dodá viacej pôsobivosti odporúčaniam kňazov, ktorí zdôrazňujú a kážu o svätení sviatočného dňa.

VIII. REČI. CHOVANIE V KOSTOLE NÁVŠTEVY NAJSVÄTEJŠEJ SVIATOSTI

Pri rozhovoroch a zábavách býval vždy veselý ako všetci dohromady. Spravidla volil tie hry, ktoré unavujú telo, hovoriac druhom a rodičom: „Až budem musieť ísť na vojnu, skoro si zvyknem a budem sa môcť stať dobrým strelcom.“ Vyhýbal sa bitkám, aby sa ich vystríhal, znášal niekedy urážky a zlé jednanie. Nezriedka, aby sa vyhol bitke, opúšťal prostorekú spoločnosť a rýchle sa pobral domov. Takúto obozretnosť použil vždy, aby sa vyhol rozhovoru, ktorý by mohol poškodiť druhého. Naopak, nechýbal pri každej príležitosti, aby chválil čnosti iných. Keď bol pokarhaný za niektorý zo svojich detských kúskov, nikdy sa neurážal, ani neodpovedal drzo, ale so sklonenou hlavou prejavoval svoju ľútosť, hovoriac: „Toto pokarhanie je znamením lásky, ktorú ku mne máte.“ Keď počul cez prestávku hlas zvončeka do školy alebo ku svätej omši, na bohoslužby, alebo hlas rodičov, ktorí ho volali domov, neotáľal, ale hovoril: „Toto volanie je pre mňa hlasom Božím, ktorý odo mňa žiada okamžitú poslušnosť.“

Ako už bolo povedané, už ako dieťa začal František prejavovať k domu Božiemu mimoriadnu úctu a vážnosť. Sotva vkročil za prach kostola, bolo na ňom vidieť tú vážnosť chovania, ktorá sa patrí na mieste svätom. Z túžby, aby bol prvý v sakristii a mohol miništrovať pri svätej omši, prihodilo sa mu niekedy zo zanedbanosti, že bežal po kostole, ale stačil iba jediný pohľad pána farára alebo inej osoby, aby pochopil neuváženosť svojho jednania. Uložil si za to hneď nejaké pokánie, buď návštevu Najsvätejšej sviatosti, alebo sa pomodlil dlhšiu dobu v nepohodlnej polohe, buď s rukami skríženými alebo s rukami pod kolenami.

„Aké zápasy – hovorí pán farár – som videl v sakristii medzi Františkom a inými chlapcami, aby mohol poslúhovať pri oltári. Nezriedka sa stalo, že som musel podrobiť skúške jeho čnosti, aby som sa vystríhal podozrenia zo stranickosti, lebo to bol môj krstný syn. Dával som prednosť iným, hoci prišli rovnako do kostola. Ustúpil, je pravda, trochu zmätený a so slzami v očiach, ale ani trochu sa neurazil. Obdivoval som ho, že zostal na svätej omši s rovnakou pobožnosťou. „Však ja si to svoje umŕtvenie vynahradím – hovorieval svojim druhom – zajtra prídem prvý ja“, a to bolo skoro vždy.

To boli snáď jediné spory s kamarátmi. Mnohí však povzbudení Františkovým príkladom, nasledovali ho v tom, že sa snažili vyrovnáť v horlivosti pri miništrovaní. Obyčajne miništroval s rukami zopätými a očami upretými na kalich alebo na celebrujúceho kňaza, alebo sa modlil z modlitebnej knižky. Bol som dojatý, pozorujúc ho, ako podával ampulky. Jeho ústa sa neustále chveli modlitbou, medzitým čo rukami poslúhoval pri oltári. Videl by si ho s očami sklopenými s uzobranou tvárou a vážnym krokom vykonávať úlohy miništranta, ako keby bol klerikom, dokonale oboznámeným v cirkevných obradoch. František bol nespokojný s prejavovaním tejto úcty Sviatostnému Ježišovi, hoci robil, čo mohol. Svojimi peknými spôsobmi sa snažil o to, aby Pána Ježiša uctievali taktiež jeho druhovia. Chodieval preto každú nedeľu a sviatok do sakristie pre vhodné upravené modlitebné knihy a sám ich rozdával svojim druhom, aby so zbožnosťou sledovali svätú omšu a nerozptyľovali sa počas nešpor.

„Ale, môj drahý, prečo toľko plačeš? – pýtal sa ho často pán farár. „Mám veru k plaču príčinu, - odpovedal, keď niektorí nechcú prijať knihu. Ale ja viem, že ju nemajú a ja ich vidím, že sa sem tam obzerajú a nemodlia sa.“ Len vtedy sa upokojil, keď prišli a žiadali od neho knihu. Veľmi sa ponúkal ku všetkým službám v kostole. Robieval oheň pre kadidlo k požehnaniu. Starostlivo sa staral, aby vždy bolo pripravené víno a voda ku svätej omši a dbal o to, aby nič nechýbalo ku kráse bohoslužieb. Jedným slovom sa mohlo povedať, že je presadený do domu Pánovho.

Mal vo zvyku denne sa zúčastniť bohoslužieb vo farskom kostole. Okrem toho konal každodenne návštevu Najsvätejšej sviatosti. Klakol si pred mariánskym oltárom a zostával tam často celé hodiny. Nejedna pán farár, ale aj iní jeho spolurodáci tvrdia, že ho videli na týchto návštevách tvárou tak zbožnou, že sa zdal byť v extáze. Modlieval sa zbožne denne: „Spomeň si, ó, najdobrotivejšia Panna Mária...“ s jedným Zdravasom a strelnú modlitbu: „Svätá Mária, Pomocnica kresťanov, oroduj za nás!“ Učil túto modlitbu svojich druhov, aby je všetci poznali a často hovorili. Cez sviatky a často aj vo všedné dni, modlieval sa rád večerné modlitby v kostole. Pri tom sa pomodlil všetky obľúbené modlitby, ktoré zabudol alebo nemohol sa modliť behom uplynulého týždňa. Tomu sa všetci divili, ktorí pozorovali veľké čnosti tohto chlapca v takomto útlom veku.

IX. ZÁZRAČNÝ KRÍŽ. RUŽENEC PRÍTOMNOSŤ BOŽIA

Bude tu vhodné poznamenať, ako František uctieval zázračný kríž, od nepamäti uctievaný v Argentero, Sambucco, Pietroporzio, Ponte Bernardo a Bersetio.

K tomuto krížu putuje každé leto mnoho ľudí, aby si vyprosili poľnú úrodu v prípade sucha alebo príliš silných dažďov. Zriedka sa stalo, že by neboli vypočuté, keď prišli s procesiou. Zbožný chlapec nemohol ešte vysloviť slovo Benedetto Cresto, ako býva nazývaný zázračný kríž a už žiadal od rodičov jeden Otče náš k „Bept. Crist.“

Táto zbožnosť sa zrodila s ním. I cez časté návštevy sa modlil v bratstve po tri roky cez letné večery 1860 – 1862 ruženec.

Aby zadosťučinil zbožnej túžbe po ruženci a aby mohol byť každodenne prítomný na sv. omši, zabúdal obedovať a večerať, hovoriac, že chce najprv myslieť na dušu než na telo. Aby sa mohol venovať úkonom zbožnosti, tak si zvykol na toto umŕtvovanie, že sami rodičia museli byť veľmi opatrní, aby ho k tomu ešte viacej nepovzbudzovali. Po ruženci nevychádzal hneď z kostola, ale zdržal sa v ňom ešte značnú dobu, aby ukojil horúcu túžbu uctievania Boha a jeho najsvätejšej Matky. Verilo sa, že je od Boha obdarený zvláštnymi milosťami. Sám viackrát uistil pána farára, že vždy si bol vedomý prítomnosti Božej.

Myšlienka na prítomnosť Božiu stala sa mu v posledných rokoch života tak dôvernou a samozrejmom, že sa tu môže hovoriť o neustálom spojení s Bohom. Teraz, keď už nieto Františka medzi nami – píše pán farár – zdá sa mi, že ho vidím na jeho mieste pri oltári, počujem ho hovoriť obvyklé modlitby, tak veľmi sme boli zvyknutí pozorovať ho pri úkonoch kresťanskej zbožnosti. V roku 1860 bol požiadaný, či by nechcel pomáhať v „Diele úcty Panny Márie“ v mesiaci máji a on sa veľmi ochotne ponúkol. Každý večer toho mesiaca predmodlieval ruženec, okrem obvyklej a zvláštnej modlitby, ktoré sa tiež jasne predmodlieval a na ktoré veriaci odpovedali. Účasť bola veľká a všetci obdivovali mimoriadnu zbožnosť, ktorá sa odrážala na našom Františkovi. Keď potreboval pán farár zvláštnu pomoc pri splnení svojich povinností alebo pri získaní niektorého chorého ku sv. spovedi alebo pripraviť ho ku prijatiu poslednej posily, všetko odporúčal Františkovým modlitbám a bol si istý šťastným výsledkom. Raz sa prihodilo, že istý chorý nedbal o spásu svojej duše a nechcel sa vo svojej poslednej hodine zmieriť s Pánom Bohom. K veľkému úžasu všetkých prijal sväté sviatosti skoro po tom, keď ho pán farár odporúčal do modlitieb Františkových.

X. UČÍ KATECHIZMUS - CHLAPEC VALORSO

Pretože chýbal pre deti obvyklý katechéta cez sviatočné dni, zastupoval ho František štyri roky. Ukazoval pri vyučovaní takú svedomitosť a starostlivosť, že i sami chlapci si ho priali, prejavujúc mu veľkú úctu. Preto si ho pán farár už po tri roky zvolil (určil), aby cez pôstnu dobu vyučoval v početnej triede katechizmus. Keď skončili katechizmus, miesto toho, aby sa išli zabaviť s kamarátmi, pozýval ich, aby išli s ním počúvať katechizmus do vyšších tried. Pri tomto vyučovaní a pri všetkých kázniach skoro visel na ústach kazateľových.

A dost často sa stávalo, že po skončenom kázaní si pozval pána farára nabok a žiadal ho o poučenie, akým spôsobom by mohol využiť počuté kázanie.

Keď prišiel domov, obyčajne vykladal rodičom a domácim, čo počul v kostole. Všetci žasli a obdivovali chlapca, že v takom veku si spomenie na toľko vecí.

V tomto i podobných cvičeniach nasledoval svojho druha a bratranca z Argentery, menom Štefan Valorso, ktorý zomrel v roku 1861. On toľko miloval zbožnosť, že pre jeho smrť plakal celý kraj. „Zhromaždil som vtedy – hovorí pán farár – rôznych chlapcov a pýtal som sa ich, či by sa niektorý necítil nastúpiť na miesto zomrelého zbožného chlapca v usilovnosti a konaní pobožných úkonov v kostole. „Pozerali sa chvíľu jeden na druhého, ale skoro sa pohľady všetkých sústredili na Františka. On so zahanbením a rozhodnutým vo vnútri, predstúpil pred mňa a hovoril: „Tu som. Som pripravený nastúpiť na miesto svojho zomrelého bratranca v konaní pobožností, ktoré sa naučil. Nakoľko môžem, tak sľubujem a chcem ho nielen horlivo nasledovať vo vykonávaní kostolných úkonov, ktoré konal zomrelý bratranec, ale keď Pán Boh mi dá k tomu milosť, vynasnažím sa, aby som ho i predstihol. Nosím jeho šaty, ktoré mi boli darované a dúfam, že sa oblečiem všetkými jeho čnosťami.“

František začal svoj úrad tým, že pozval svojich druhov k vykonaniu novény pri oltári Panny Márie za dušu zomrelého Valorsa a zároveň i k účasti na svätej omši. Kto by povedal, že druhá novéna, konaná pri tom istom oltári, bude za dušu toho, ktorý ju príkladne zahájil a vykonal? – Zmienil som sa o tejto udalosti, aby som dal poznať Františkovu ochotu vo všetkom, čo by mohlo prispieť ku cti a chvále Božej a pre prospech zomrelých duší.

XI. „SVÄTÉ DETSTVO.“ KRÍŽOVÁ CESTA UTEKÁ PRED ZLÝMI DRUHMI

V roku 1857 sa dal zapísať do „Diela svätého detstva“. Veľmi sa z toho radoval, ale jeden trň zraňoval jeho srdce: nemal peňazí, ktoré musel mesačne platiť. Ako náhle to spozoroval pán farár, rýchle ho zbavil všetkej úzkosti tým, že mu poskytol toľko, koľko bolo potrebné. Robieval to rád, aby ho odmenil za jeho chválitebné chovanie. František rád čítal časopis „Detstvo“. Veľmi rád čítal, obdivoval zbožnú starostlivosť a vynaliezavosť toľkých chlapcov v podporovaní diela. Teraz, aby odčinil nedostatok svojich peňazí pre dobro tohto diela, obetoval Pánovi svoje modlitby a snažil sa o získanie iných, aby sa zapísali do tohto združenia. Za týmto príkladom – účelom rozprával kamarátom príklady o toľkých zachránených deťoch.

V roku 1858 bez ohľadu na to, čo ľudia povedia, pripojil ku svojim pobožnostiam pri každom sviatku po svätej omši krížovú cestu. Tento zvyk si zachoval, dokiaľ neodišiel do Oratória. Ale podivuhodná zbožnosť, s ktorou vykonával túto pobožnosť, dost často ho odcudzovala druhom a niektorí ním preto pohrdali. Pocítili horkú výčitku v zbožnosti Františka za svoje málo kresťanské chovanie. Nazvali ho preto pokrytcom a pobožnostkárom.

Posmievali sa mu, aby mu sprotivili pobožné cvičenie. Ale povzbudený rodičmi a posilnený spovedníkom, nevšimol si nikoho, ani reči, ani posmeškov zlých kamarátov. Vyhýbal sa im pri stretnutí a nebojácne pokračoval stále v pobožnosti krížovej cesty. Táto pobožnosť veľmi prospievala k povzbudeniu a prospechu mnohých veriacich, ktorí boli prítomní. Od tohto času často hovorieval sestrám, že nedbá na reči ľudí a aby ani oni sa nedali zastrašiť pri konaní dobra. Keď mu odpovedali, že mu niektorí dávajú meno fráter, pobožnostkár, odpovedal: „Viete, prečo sa mi svet vysmieva? Pretože som sa rozhodol už viac nepatriť svetu. Sme na svete, aby sme sa páčili jedine Pánu Bohu a jemu slúžili, nie aby sme sa páčili a slúžili svetu. Starajme sa preto, aby sme získali raj. To je práve ten veľký cieľ, pre ktorý nás Boh necháva na svete

S týmito svätými myšlienkami v mysli a na ústach odchádzal do otcovského domu, keď počul, že niekto neschvaľuje dobro, ktoré koná a miesto odpovede sa od neho odvrátil. Tak prevádzal v praxi to, čo každý deň prevádzal – hovoril pri vstávaní: „Zanechaj svet, ktorý ťa klame.“ Svet František nemiloval, pretože bol od sveta ďaleko.

V dôverných rozhovoroch, v ktorých sa s ním rád bavil, či je ešte veľmi ďaleko deň, po ktorom toľko túžil, v ktorom by mohol už pristúpiť ku svätému prijímaniu. „Snáď to bude skoro, - odvetil pán farár – keď sa budeš usilovne učiť katechizmus a keď dáš vždy dobré dôkazy svojho pokroku v čnosti.“

Uplynulo potom len niekoľko mesiacov, čo bol čistý chlapec ako druhý Jozef za odmenu za svoje čnosti pripustený k svadobnej hosti Nepoškrveného Baránka, napriek útlému veku ôsmich rokov.

Keď kedysi pásoľ ovce s dvoma inými chlapcami málo mladšími než on, na jednej pastvine blízko dediny – bolo to na jar 1858 – stalo sa, že títo predviedli niekoľko činov proti skromnosti Františka. Urazený týmto nepekným konaním, ostro im vyčítal, hovoriac: „Keď nechcete konať dobro iným dobrým príkladom, nedávajte aspoň pohoršenie! Robili by ste takéto veci v prítomnosti nášho pána farára, alebo našich rodičov? Neodvažujete sa ich páchať v prítomnosti ľudí, ako sa ich odvažujete konať v prítomnosti Božej?“ Ale keď videl, že sú jeho slová márne, celkom rozhorčený odišiel z ich spoločnosti.

Ale čo? Jeden z týchto zlých, vidiac ho utekať, bežal za ním, aby ho zviazol k hriechu. Úbohý František keď videl že je prenasledovaný, zastavil sa a postavil proti útočníkovi a bránil sa kopaním, ranami a buchnátmi. Ani tak sa nemohol zbaviť nebezpečenstva, i pomohol si inak. Dobehol k hromádke kamenia a zvolal: „Bud' utečieš, alebo ti rozbijem hlavu.“ A začal ako zmyslov zbavený hádzať kamene proti nepriateľovi svojej duše. Dotieravý druh keď utrpel modriny na tvári, na chrbte a na hlave, utiekol. Vtedy František zmätený nebezpečenstvom, ale spokojný s dobytým víťazstvom, rýchle bežal domov, aby bol v bezpečí a aby poďakoval Pánu Bohu, že ho vyslobodil z nebezpečenstva.

„Ten, kto vyrozprával túto udalosť, - hovorí pán farár – pozoroval od začiatku do konca z miesta asi 50 m vzdialeného celý zápas a pozeral sa preto, aby videl, až kam bude siahať Františkova čnosť.“

XII.

PRVÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE

ČASTÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE

Deň nato sa ho pýtal pán farár na prípad tu hore uvedený a František odpovedal s pohnutím: „Milosť Božia ma vyslobodila zo zlej príležitosti a už viac nepôjdem s podobnými kamarátmi.“ Ako za odmenu prejavenu odvahu v tejto nebezpečnej príležitosti uistil ho pán farár, že ho už skoro pripustí ku svätému prijímaniu. Veľmi spokojný s týmto sľubom, začal sa od tohto dňa pripravovať i tým, že sa cvičil v čnostiach primeraných jeho stavu. Vo svojej prostote často žiadal pána farára i rodičov, aby mu pomáhali v jeho príprave a hovorieval: „Keď budem prijímať svätú hostiu, predstavím si, že prijímam Sviatosného Ježiša z rúk Najsvätejšej Panny, ku ktorej teraz cítim väčšiu náklonnosť, aby som sa jej odporúčal pod jej ochranu.“

Z veľkej zbožnosti sa zveril jednému veľmi zbožnému kamarátovi, aby dal na neho pozor, aby nepreviedol niečo nedôstojného. Jeho príprava nemohla byť ešte väčšia, lebo z dokladov rodičov, učiteľa a samého pána farára vysvitá, že František za celú dobu, čo bol v rodine, nespáchal ničoho, čo by sa mohlo pokladať za ľahký hriech. Krásna rýdza nevinnosť bola prvou a najpodstatnejšou prípravou, ktorú František priniesol ku svojmu prvému svätému prijímaniu.

Keď prijal Telo Pána, zdal sa byť vo vytržení: zmenil farbu v tvári, jeho pohľad vyžaroval plnosť radosti jeho srdca a úkony lásky boli primerané usilovnosti, s akou sa pripravoval na jeho prijatie.

Od tejto doby pristupoval každý mesiac ku sviatosti pokánia: k prijímaniu potom pristupoval kedykoľvek mu to dovolil spovedník. V posledných rokoch pomáhal sám viacerým chlapcom v príprave a v poďakovaní. Po svätom prijímaní sledoval s najväčšou uzobranosťou svätú omšu a ani sa nestaral o miništrovanie toho dňa, len aby mohol byť viacej uzobraný. Počas svätej omše bol celkom pohrúžený do rozjímania – ako on hovoril – o nekonečnej priazni Pána Ježiša. Ani nečítal z obvyklej modlitebnej knižky, ale prežíval tento drahocenný čas s hlavou vloženou do dlaní, v neustálych úkonoch lásky k Bohu. Skôr než vyšiel z kostola, odobral sa z druhmi k mariánskemu oltáru, aby poďakoval za ochranu, ktorú im poskytla a s pohnutím sa pomodlil nahlas „Spomeň si, ó najdobrotivejšia Panna Mária...“ a iné modlitby. Tak bol zanietený náš František láskou k Pánu Bohu, že už po ničom na tomto svete netúžil, než aby mohol plniť vôľu Božiu. „Bývam vo vytržení – hovorieval pri spomienke, ako cez deň svätého prijímania cítim živú túžbu modliť sa. Zdá sa mi, že osobne hovorím so samým Pánom Ježišom a právom môžem povedať: Hovor Pane, tvoj služobník počúva!

Jeho srdce bolo prázdne od vecí sveta a Boh ho naplňal svojimi milosťami. Deň sv. prijímania strávil jedine doma a v kostole, kam pozýval i iných priateľov, aby prišli večer dobre ukončiť šťastný deň. V posledných rokoch mu bolo doporučované, aby prijímal každú nedeľu a sviatok, keď sa vyskytol nejaký behom týždňa, ale nikdy nepristúpil k stolu Pánovmu skôr, než by sa bol vyspovedal. Taká bola veľká jeho pokora, že si nikdy nemyslel, že je dosť čistým. Inak na pokyn spovedníka odložil všetky rozpaky a vo všetkom prejavoval slepú poslušnosť a rovnakú učenlivosť.

XIII. UMŔTVOVANIE. POKÁNIE. OVLÁDANIE ZMYSLOV PROSPECH V ŠKOLE

Jeho nevšedné čnosti boli strážené, aby som tak povedal, neustálym duchom umŕtšovania. Už ako chlapec sa prísne postil značnú časť svätého pôstu. Súrodencom, ktorí pre jeho útlý vek nemlčali pri jeho pôstoch, odpovedal: „Do neba sa nevchádza bez umŕtšovania, preto starí i mladí sa musia uberať cestou umŕtšovania, keď chcú vojsť do raja. Umŕtšovanie je tak dôležité chlapcom, aby uzmierili Pána Boha za toľko bolestí, ktoré mu spôsobujú svojimi častými pokleskami, alebo aby si privykli životu umŕtšovania, tak je dôležité všetkým ku spaseniu. Vy mi často hovoríte, že som urobil chybu: pre toto sa chcem tiež postiť.“ Tieto a iné poznámky hovoril František, ako tvrdia jeho rodičia, bratia a sestry.

Vedený duchom umŕtšovania dokázal si chrániť svoje oči od nebezpečných pohľadov, uši od rozhovorov, ktoré nepatrili pre riadneho kresťana a jazyk od neúnavných slov. Keď mu ukĺzlo pre nepozornosť menej vhodné slovíčko, sám si dal nejaké pokánie a odsúdil svoj jazyk k urobeniu niekoľkých krížikov na podlahe. Dost často boli jeho rodičia očitými svedkami, ktorí ho prekvapili pri onom dobrovoľnom umŕtšovaní.

Raz sa ho pýtali, či mu uložil toto pokánie spovedník. „Nie, odpovedal nevinne, ale keď vidím, že je môj jazyk príliš ochotný k neslušnému vyjadrovaniu, chcem ho dobrovoľne zavliecť do blata, aby ma neťahal do večného ohňa. Konám tiež toto pokánie, aby mi Pán Boh udelil milosť ísť na to miesto, o ktorom mi hovoril pán farár, kde budem môcť študovať.“

Akoby neboli všetky tieto sväté prostriedky dostačujúce, aby ho uchránili pred strašnou skazou, zbožný chlapec sa stretával v posledných rokoch svojho života veľmi zriedka s kamarátmi a vyhľadával len tých, o ktorých vedel, že od nich nehrozí žiadne nebezpečenstvo pre jeho dušu.

Rástla v ňom zo dňa na deň túžba vstúpiť do Oratória sv. Františka Saleského, ale bola tu jedna prekážka. Aby mohli byť prijatí chlapci a študenti, je potrebné, aby ukončili ľudovú školu, čo je nutné pre vstup do prvej triedy gymnázia. Ale dedinské školy mali len prvú triedu a niečo sa bralo aj z látky z druhej triedy. Ako odstrániť túto prekážku? Prekonala ju láska pána farára a Františkove chovanie. Pán farár neváhal pripojiť ku kňazským povinnostiam tiež bremeno denného vyučovania Františka Besucca a iných chlapcov. František zajasal pri pozvaní milovaného krstného otca a so súhlasom rodičov začal navštevovať školu s novou chuťou a usilovnosťou, aby mohol zadosťučiniť priazni, ktorá mu bola preukazovaná. S akým prospechom sa učil, potvrdilo to, že bol prijatý do prvej triedy gymnázia. Často so slzami v očiach ďakoval svojmu pánu farárovi: „Ako sa vám budem môcť odvdáčiť za toľkú lásku, ktorú mi preukazujete?“ Urobil si predsavzatie, že každodenne pred vyučovaním pôjde k mariánskemu oltáru a tam so synovskou dôverou prosil Stolicu múdrosti o potrebné dary pre seba i toho, ktorý ho učil. „Čo pri tom hovoril, - hovorí pán farár, - neviem.“ Je len isté, že mnohokrát, keď išiel z kostola, bolo možné vidieť jeho oči naplnené slzami. Nepochybne to bol výsledok jeho pohnutia. Keď som sa ho pýtal na dôvod, odpovedal: „Práve som sa modlil za vás k presvätej Panne, drahý krstný, aby vám vyprosila u Boha odmenu, ktorú som vám ja neschopný dať.“

Po celý čas, čo navštevoval moje hodiny - tvrdí ďalej – ani raz nezadal príčinu, aby som ho pokarhal pre jeho nedbanlivosť, pretože robil všetko možné, aby zodpovedal mojim starostiam o dobré vyučovanie.

XIV. TÚŽBA A ROZHODNUTIE ÍŠŤ DO ORATÓRIA

V tomto čase mi písal pán farár a odporúčal mi jedného chlapca, farníka vzorného chovania, chudobného, ale bohatého na čnosti. „Tento chlapec – písal mi – je viacej rokov mojou radosťou a pomocníkom vo farských záležitostiach. Miništrovanie, účasť na bohoslužbách, vyučovanie katechizmu tých najmenších, zbožná účasť v prijímaní svätých sviatostí sú krátko povedané veci, ktoré neustále vykonáva. Rád ho prepúšťam, lebo viem, že u vás stane sa sluhom Pánovým.

V túžbe spolupracovať pri výchove takéhoto chlapca, rád som ho prijal. Bol mi tiež odporúčaný pánom Eysautierom, veliteľom kráľovských stráží, ako vzor pre štúdiu a mravné chovanie.

„A na túto správu my vôbec nemohol odpovedať nevinný chlapec – hovorí pán farár – než slzami, ktoré vyjadrovali jeho radosť i vďaku. Ale nastala nová vážna prekážka v uskutočnení môjho zámeru, totiž chudoba jeho rodičov, ktorí zápasili a váhali medzi dobrou príležitosťou pre syna a nedostatkom hmotných prostriedkov. V bolestnom stave neistoty povzbudil pán farár Františka k častým návštevám Najsvätejšej Sviatosti a Panny Márie, aby mu ukázali svoju vôľu v tomto ohľade. Ale odporúčaj sa im, aby ti ukázali tvoje povolanie jasnejším spôsobom, aby si sa nemohol klamať v tak dôležitej záležitosti. Boh vyslyšal jeho nevinné prosby a modlitby. Jedného dňa po sv. prijímaní a svätej omši prišiel omnoho spokojnejší do školy. „No tak František – hovoril pán farár – aké správy nesieš? Máš nejakú odpoveď na svoje prosby?“ – „Dostal som odpoveď, hľadte akú: po sv. prijímaní som sľúbil, že chcem Pánu Bohu slúžiť vždy a celým srdcom, ktoré som viackrát obetoval. Prosil som tiež Panu Máriu, aby mi pomohla. Tu sa mi zdalo, že počujem slová, ktoré ma naplnili spokojnosťou: „Maj odvahu František, tvoje prianie sa splní“. Bol celkom presvedčený, že počul túto odpoveď a potvrdil to v prítomnosti celej rodiny a bez zmeny. Potom hovoril: „Som si istý, že pôjdem tam, kam vy chcete, pán farár, lebo to je vôľa Božia.“ Niekedy sa zdalo, že príbuzní nesúhlasia s jeho plánom. Hovoril: „Ó, nekazte mi môj plán, inak budem nešťastný.“ Potom sa odporúčal matke, bratom a sestram, pánovi farárovi a iným, aby sa prihovorili a vymohli otcov súhlas, ktorý si prial uspokojiť spravodlivú túžbu syna. V tom bolo jasne vidieť vôľu Pánovu, ktorý volal Františka do svojej vinice.

Koncom mája 1863, zrejým zásahom prozreteľnosti, zmizli všetky ťažkosti a bolo rozhodnuté, že František pôjde do Oratória. Od tej chvíle s radosťou hovoril rodičom: „Som synom šťastia; ó, aký som šťastný! Buďte si istí, že vás chcem potešiť svojim chovaním.“ Zdvojnásobil svoju zbožnosť, zápal pre štúdium – píše pán farár – a urobil taký pokrok v štúdiu za jún a júl, že by to sotva za rok urobil. Sám si toho tiež všimol. „Poviete mi, dôstojný pane, že ste so mnou spokojný; tiež si ani ja nedokážem vysvetliť, že sa dokážem naučiť v takom krátkom čase úlohu. To je zrejým znamením vôle Božej.“ „Ale ako sa mi odmeniš za všetko, čo som pre teba urobil? Vezd, že chcem dobrý plat.“ – „Áno, iste. Sľubujem vám, že sa budem často za vás modliť k Panne Márii, aby vám dala všetky milosti, po ktorých túžite. Buďte si istý, že na vás nezabudnem, ani na tých, ktorí mi budú najbližšie druhými otcami.“ – Vďačnosť bola jednou z jeho predností.

Bolo posledného júla, deň pred odchodom nášho Františka do Oratória. Ráno bol naposledy pri stole Pánovom v Argentere. „So slzami v očiach som ho videl, - hovorí pán farár – naposledy si prehliadal spovednicu, oltár, ktovie v akej predtuche. Nezvyčajná radosť prepukla po sv. prijímaní. Zápal a dlhé zadosťučinenie iste vyvážili mnohé sv. prijímania, ktoré ešte dúfal prijať v tomto kostole. Celý deň bol sviatkom pre Františka; ani nie som schopný pre dojatie popísať nežnú scénu v mojej izbe. Tu v prítomnosti otca mi ďakoval drahý krstný syn za dobrodenia a uisťoval ma svojou vďačnosťou a poslušnosťou vo všetkých radách.

Doma sa zdalo, ako keby nebol z tohto sveta, stále volal: „Som šťastný, prešťastný! Ó, ako musím ďakovať Pánu Bohu za to, že ma tak obdaril.“

Dal zbohom i svojim príbuzným, ktorí žasli, keď videli, ako ich synovec a bratanec prežíva vo svojom srdci toľko spokojnosti. Ale hovorili mu: „Bude ti smutno a budeš clivieť, že si ďaleko od rodičov a ktovie, či znesieš horúce letné podnebie v Turíne.“ „Nemajte strach o mňa. Čo sa týka rodičov, bratov a sestier, budú so mnou spokojní, keď budú mať o mne dobré správy. Vynasnažím sa potešiť ich svojimi modlitbami. Nebojím sa, že budem trpieť a že budem smutný, lebo budem tam, kde budem spokojný. Predstavte si, aká bude asi veľká moja radosť, keď už si budem istý, že zostanem v Oratóriu, keďže len túžba a nádej ísť tam mi pôsobí toľkej útechy. Odporúčam vám, len sa za mňa modlite, aby som mohol vždy plniť vôľu Božiu.

Keď ma toho dňa stretol, hovoril mi: „Je mi ľúto, že vás opúšťam, ale poteším vás dobrými správami o sebe.“ Spokojnosťou nemohol tejto noci oka zavrieť a prežil ju v modlitbe s Bohom.

XV. EPIZÓDY Z CESTY DO TURÍNA

Skoro ráno dal posledné zbohom svojej matke, bratom a plačúcim sestrám, zatiaľ čo on s tvárou jasnou a pokojnou, hoci pohnutou, povzbudzoval všetkých do odovzdanosti do vôle Božej. Len vtedy prepukol v trhaný plač, keď sa odporúčal ich modlitbám, aby vytrval a aby mohol odpovedať hlasu Božiemu, ktorý ho volal k sebe. Pán farár ho pozdravil naposledy týmito slovami: Ó, áno, chod' František, je to Pán Boh, ktorý ťa zvláštnym spôsobom od nás odvádza a volá do Oratória, v ktorom môžeš posvätiť svoju dušu, rozmnožiť svoje čnosti, ktoré už priviedli do neba Dominika Savia, Michala Magone, keď si ich k životu a vzácnej smrti prejavoval tú istú túžbu, ktorá ťa vedie do Oratória.“

S malou výbavou odprevádzal otec Františka do Turína. Odišli 1. augusta 1863. Keď sa vzd'alovali od Argentery, pýtal sa otec syna, či mu nie je ľúto, že opúšťa rodnú obec, rodinu a matku. František vždy odpovedal: „Som presvedčený, že plním vôľu Božiu, keď idem do Turína a čím sa viac vzd'alujem od domova, tým viac som spokojnejší.“ Potom sa modlil a otec prehlásil, že cesta z Argentery do Turína bola neustála Františkova modlitba.

2. augusta prišli do Cunea asi o 4. hodine ráno. Keď išli okolo biskupského paláca, pýtal sa František: „Či je ten pekný dom? – Je to pána biskupa,“ odpovedal. František sa obrátil na otca, aby zastavil. Zastavil sa a otec sa prechádzal. Náhle sa obrátil a videl Františka kľáčať pri biskupskej bráne. „Čo robíš?“, pýtal sa ho. „Prosím Pána Boha za pána biskupa, aby tiež pomohol, aby som bol prijatý do Oratória v Turíne a po čase aby ma ráčil prijať medzi svojich klerikov, aby som sa stal užitočným sebe i iným.“

Keď prišiel do Turína, otec mu ukazoval zvláštnosti hlavného mesta. Sám otec keď pozoroval súmerné ulice, štvorhranné rozľahlé námestia, vysoké a majestátne klenby, skvostne ozdobené galérie, obdivoval výšku a eleganciu budov, myslel si, že sa nachádza v inom svete. „Čo na to hovoríš, František?“ – pýtal sa s údivom. – „Nezdá sa ti, že si v raji?“ František však s úsmevom hovoril: „To všetko ma málo zaujíma, s ničím nebude spokojné moje srdce, dokiaľ nebudem prijatý do Oratória, kde som bol pozvaný.“

Konečne vstúpil na vytúžené miesto a plný radosti zvolal: „Bohu vďaka, že som už tu.“ Potom sa krátko pomodlil, aby poďakoval Pánu Bohu a Panne Márii za dobrú cestu a za splnenie svojej túžby.

Jeho otec pri lúčení bol pohnutý k slzám, ale František ho tešil, hovoriac: „Nestrachujte sa o mňa, Pán Boh mi pomôže. Denne sa budem modliť za našu rodinu. Ešte s väčším pohnutím sa pýta otec: „Nepotrebuješ niečo?“ – Áno, drahý otecko, poďakujte pánu farárovi za starosť, ktorú mal o mňa. Uistite ho, že nikdy nezabudnem na dobrodenia. Usilovnosťou v štúdiu a dobrým chovaním sa ukážem vďačným. Povedzte doma, že som šťastný a že som našiel svoj raj.“

XVI. SPÔSOB ŽIVOTA V ORATÓRIU PRVÉ STRETNUTIA

Čo bolo doteraz o Františkovi napísané, tvorí prvú časť jeho života. Držal som sa správ, ktoré mi poslali tí, ktorí ho poznali, s ním jednali a žili. Pobyť v Oratóriu tvorí druhú časť jeho života. Ale tu vyloží, čo som počul a videl na vlastné oči, alebo mi to povedala stovka chlapcov, ktorí boli jeho druhmi po celý čas, čo žil medzi nami. Zvlášť som si poslúžil dlhými správami dona Ruffína, profesora a riaditeľa školy, ktorý mal čas a príležitosť poznať a postretnúť úkony čností Františka Besucca.

Dlho vrúcne túžil po Oratóriu, ale keď do neho prišiel, bol zmätený. Odrazu sa mu stalo 600 chlapcov príjemnými druhmi cez prestávku, pri stole, v škole, pri štúdiu. Zdalo sa mu to nemožným, aby toľko chlapcov žilo pospolu v jedinom dome bez neporiadku. Všetkých sa chcel pýtať. Žiadal dôvod a vysvetlenie každej veci. Každé upozornenie predstavených, každý nápis na stene bol pre neho predmetom čítania, rozjímania a hlbokých úvah.

Prežil niekoľko dní v Oratóriu a doposiaľ som o ňom nevedel nič viac, čo mi napísal don Pepino listom. Jedného dňa som sa nachádzal cez prestávku uprostred chlapcov, keď som spozoroval chlapca, oblečeného v kroji horalov, strednej postavy, trochu nemotorného vzhľadu. S roztvorenými očami pozoroval hry a obdivoval vyvádzajúcich druhov. Keď sa stretli naše pohľady, nevinne sa usmial a prichádzal ku mne.

- Kto si ty? – pýtam sa ho s úsmevom.
- Som František Besucco z Argentery.
- Koľko máš rokov?
- Bude mi skoro štrnásť.
- Prišiel si, aby si študoval alebo aby sa učil nejakému remeslu?
- Nesmierne túžim po štúdiu.
- Aké školy si navštevoval?
- Vychodil som u nás ľudovú školu.
- Z akého úmyslu by si chcel študovať a naučiť sa remeslu?
- Mám živú túžbu, mám veľkú túžbu, aby som sa mohol venovať duchovnému stavu.
- Kto ti dal takú radu?
- Mal som ju stále vo svojom srdci, vždy som sa modlil Pánu Bohu, aby mi pomohol uskutočniť toto pranie.
- Radil si sa už s niekým?
- Áno, hovoril som o tom viackrát s krstným otcom. Tu sa zdal veľmi pohnutý a začali mu padať slzy.
- Kto je tvoj krstný otec?
- Môj krstný otec je náš pán farár z Argentery, ktorý mi preukázal toľko dobrého. Naučil ma katechizmus, vyučoval ma, ošatil ma, vydržoval ma. Je taký dobrý, je taký dobrotivý a keď ma pripravoval už asi dva roky, tak ma vám odporúčal, aby ste ma prijali do Oratória. Je taký dobrý! On mi preukazuje toľko dobrého.

Tu začal opäť plakať. Tento hlboký cit a vďačnosť za preukázané dobrodenia, táto hlboká úcta k dobrodincomi dovolili mi poznať neobyčajne dobrú dušu chlapca. Tu som si spomenul na krásne odporúčanie pána farára a veliteľa Eysautiera. Hovoril som si: „U tohto chlapca bude mať mravná výchova veľmi dobrý výsledok.“

Ukázalo sa totiž skúsenosťou, že hlboké city vďačnosti sú predzvesťou dobrej budúcnosti u chlapca; naproti tomu tí, ktorí zabúdajú veľmi rýchlo na prijaté dobrodenia, na námahy a strasti kvôli svojmu prospechu, zostávajú necitliví k upozorneniam, radám, k náboženstvu, preto sa neľahko vychovávajú a výsledok je neistý. Povedal som konečne Františkovi: „Som spokojný, že toľko miluješ svojho krstného, ale nechcem, aby si sa zarmucoval. Miluj ho v Pánu Bohu, modli sa za neho, snaž sa, keď mu chceš byť opravdivo vďačný, a by som mu mohol o tebe posielat' dobré správy, aby mal radosť z tvojho prospechu a chovania až príde do Turína. Zatiaľ choď medzi svojich kamarátov a hraj sa!“

Osušil si slzy, pozdravil sa láskyplným pozdravom, potom sa s ostatnými zúčastnil hier.

XVII. VESELOST'

Vo svojej pokore považoval František všetkých druhov za čnostnejších a zdalo sa mu, že on je najhorší zo všetkých. Po niekoľkých dňoch som ho videl znovu. Prišiel ku mne s vážnou tvárou.

- Čo si praješ, môj drahý Besucco? – pýtam sa ho.
- Som uprostred toľkých dobrých chlapcov, chcel by som sa stať veľmi dobrým, tak ako oni, ale neviem, ako do toho a potrebujem, aby ste mi pomohli.
- Pomôžem ti všetkým, čím môžem. Keď chceš plniť tri veci, všetko pôjde dobre.
- A ktoré sú to tie tri veci?

- **Veselosť, usilovnosť a zbožnosť.** To je veľký program, ktorý ťa môže urobiť veľmi šťastným a prospieť tvojej duši.
- Veselosť... veselosť... – som dosiaľ veľmi veselý. Keď stačí byť veselý, aby som bol dobrý, budem sa hrať od rána do večera. – Budem robiť dobre?
- Nie od rána do večera, ale len vo chvíľach prestávky.

Vzal radu doslova; presvedčený, že koná vec bohumilú, keď sa hrá. Bol skoro netrzeplivý, len aby užil voľného času. Ale čo? Pretože nebol zručný v istých hrách, často tu a tam padol na zem. Keď chcel opakovať niektorý cvik na hrazde, stratil rovnováhu a skoro sa ocitol na zemi. Hral bocce? Buď hodil guľu pod nohy druhého, alebo rozhodil celú hru. Môže sa povedať, že nehody a pády boli obvyklým záverom jeho hier. Raz prišiel za mnou celý smutný:

- Čo ti je, Besucco? – hovorím.
- Môj život je samý pád, odpovedal.
- Čo sa ti stalo?
- Mnoho sa nevyznám v hrách, preto každú chvíľu padnem a odnášam si odreniny na hlave alebo na rukách, alebo na nohách. Včera som bežal a zrazil som sa s jedným kamarátom a rozbili sme si obidvaja nosy do krvi.
- Chudák, daj na seba viacej pozor a buď miernejší.
- Ale vy hovoríte, že takáto rekreácia sa páči Pánu Bohu a ja by som chcel naučiť sa čo najlepšie hrať svojich druhov.
- Nemysli tak, môj drahý; hrám a zabávam sa musíš naučiť pomaly, aby si ich vždy zvládol tak, aby slúžili k osvieženiu a nie k zraneniu tela.

Z týchto slov porozumel, že rekreácia má byť mierna a ž má slúžiť k osvieženiu ducha, inak by škodila telesnému zdraviu. A potom, hoci sa rád zúčastnil rekreácie, predsa býval veľmi skromný. Keď bol voľný čas predĺžený, tu občas prerušil hru, aby sa mohol porozprávať s niektorým lepším chovancom.

Nechal sa poučiť o pravidlách a kázni domu, alebo si dal vysvetliť nejakú ťažkosť v škole, alebo si odišiel robiť nejakú pobožnosť. Ešte viacej učil sa tajomstvu preukazovať dobro iným tým, že zdvorilo predniesol dobrú radu, dobré upozornenie, keď sa naskytla príležitosť, ako to robieval doma, lenže v miere ďaleko obmedzenejšej. Tak miernil náš Besucco rekreáciu dobrým slovom alebo hovorením o veciach zo školy a skoro sa stal vzorom usilovnosti a pozornosti.

XVIII. ŠTÚDIUM A USILOVNOSŤ

Raz si čítal Besucco v mojej izbe na lístku slová: „Každý okamih času je poklad.“

- Nechápem, pýtal sa ma dychtivo, čo znamenajú tieto slová. Ako môžeme v zlomku času získať poklad.
- To je tak: V každom okamžiku môžeme získať nejaký poznatok náboženský alebo vedecký, môžeme sa cvičiť v nejakej čnosti, prejaviť lásku k Pánu Bohu pokladom, ktorý nám prospeje pre časný život alebo pre večnosť.

Nepovedal už ani slova, ale opísal si onen výrok na kúsok papiera a dodal: „Pochopil som.“ – Pochopil, aký drahocenný je čas a spomenul si na to, čo mu odporúčal pán farár a povedal: „Náš pán farár mi tiež hovoril, že čas je drahocenný a že ho musíme využiť dobre už od mladosti. Od tej doby sa viac venoval svojim povinnostiam.“

Môžem povedať, k sláve Božej, že za celý čas, ktorý strávil v tomto dome, nikdy som nemal dôvod, aby som ho upozornil, alebo povzbudil k plneniu povinností.

Je u nás zvykom, že sa dávajú a čítajú každú sobotu známky z chovania, ktoré každý chlapec dostal behom týždňa v škole a v štúdiu. Besuccove boli vždy rovnaké „veľmi dobré“.

Keď bolo dané znameniu ku štúdiu, okamžite sa tam pobral bez toho, aby sa zastavil. Bolo ho krásne vidieť neustále sústredeného študovať alebo písať s takou chuťou, akoby v tom mal najväčšiu záľubu. Z nežiaduceho dôvodu sa nikdy nepohol z miesta, ani keď bol čas štúdia dlhší, nikto ho nevidel zdvihnúť hlavu od kníh a zošitov. Najviac sa bál toho, aby neprestúpil pravidlá proti svojej vôli. Preto zvlášť v prvých dňoch sa pýtal, či môže to, či ono.

Napríklad sa raz pýtal so svätou prostotou, či môže cez štúdium písať, majúc obavu, že sa tam nesmie nič iného, než študovať. Inokedy, či je počas štúdia dovolené dať si do poriadku knihy. Aby čo najlepšie využil čas, prosieval Pána Boha o pomoc. Niekoľkokrát ho videli druhovia urobiť počas štúdia znamenie svätého križa, pozdvihnúť oči k nebu a modliť sa. Keď sa ho pýtali na dôvod, odpovedal: „Často narazím na nejakú ťažkosť pri čítaní. Preto sa odporúčam Pánu Bohu, aby mi pomohol.“

Čítal v životopise Michala Magoneho, že pred štúdiom hovorieval: Maria, Sedes sapientiae, ora pro me! – Mária, Stolica múdrosti, oroduj za mňa! Robieval to isté. Napísal si tieto slová na knihy, na zošity, na niekoľko listov papiera, ktorý používal ako záložku. Písal tiež lístočky druhým, ale vždy pripojil v hornom rohu alebo na inom kúsku papiera pozdrav svojej nebeskej Matke, ako ju nazýval. Jeden lístoček adresovaný jednému spolužiakovi tu uvádzam: „Pýtal si sa ma, ako môžem vytrvať v druhej triede, zatiaľ čo môj pravidelný rok bol sotva prvý. Odpovedám ti úprimne, že je to zvláštne Božie požehnanie, ktoré mi dáva zdravie a silu. Inak používam troch tajomstiev, ktoré som našiel ku svojmu prospechu:

1. Nestrácať nikdy ani okamih času určeného pre školu a pre štúdiu.
2. Cez voľné dni a cez prázdniny idem po polhodinovej zábave študovať, alebo rozprávam o veciach školy s druhmi v štúdiu pokročilejšími.
3. Každý deň, skôr než vyjdem z kostola, modlím sa Otče náš a Zdravas ku cti svätého Jozefa. Je to účinný prostriedok, ktorý mi pomáha pre vedení a od tej doby, čo som sa začal modliť tento Otče náš, ľahšie sa učím úlohy, ľahšie prekonávam ťažkosti, ktoré sa nachádzajú v školských látkach. Skús to i ty a rob podobne, končil list – a iste budeš spokojný.“

Niet teda divu, že pri takejto horlivosti urobil taký rýchly pokrok v štúdiu.

Keď prišiel medzi nás, strácal nádej, že sa udrží v prvej gymnaziálnej, ale po dvoch mesiacoch získal známky veľmi uspokojujúce. V škole takmer visel na ústach učiteľa a ten nemal nikdy dôvod napomínať ho pre nepozornosť. To, čo som povedal o Besuccovi v škole, platí i o tých najmenších povinnostiach.

Bol vzorom vo všetkom. Bolo mu zverené zametanie spálne. Obdivovali sme presnosť, s akou plnil svoju povinnosť, nedajúc nikdy najavo jej ťažkosť.

Keď raz nemohol pre chorobu vstať, ospravedlňoval sa asistentovi, že nemôže splniť svoju povinnosť a srdečne ďakoval tomu, ktorý ho zastupoval pri zametaní.

Besucco prišiel do Oratória za istým cieľom, pretože sa chcel zasvätiť Bohu v duchovnom stave, budilo jeho chovanie vždy obdiv. Za tým účelom sa teda snažil o pokrok v čnosti o vo vede. Rozprával sa raz so svojim druhom o štúdiu a prečo vlastne prišiel do ústavu. Besucco vyjadril svoj úmysel a zakončil: „Krátko povedané, mojím cieľom je stať sa kňazom, s pomocou Pánovou sa vynasnažím dosiahnuť tohto cieľa.“

XIX. SVÄTÁ SPOVEĎ

Nech sa hovorí čokoľvek ohľadom výchovných systémov, nenachádzam istejšieho prostriedku, než časté pristupovanie ku svätým sviatostiam. A som presvedčený, že nepreháňam, pretože keď sa zanedbajú tieto dva prvky, nieto miesta pre mravnosť. Besucco bol vedený a pripustený včas k obidvom sviatostiam. Po príchode do Oratória vzrástla v ňom záľuba a nadšenie pre ne.

Na začiatku obnovy k Narodeniu Panny Márie prišiel za svojim riaditeľom a hovorí: „Chcel by som dobre prežiť obnovu a okrem iného chcel by som si vykonať generálnu sv. spoveď.“ Riaditeľ povedal: „Buď pokojný, vykonal si generálnu spoveď pri prvom sv. prijímaní u pána farára?“ „Áno, vykonal som ju taktiež keď boli u nás sv. misie, ale chcem vám odhaliť svoje svedomie, aby ste ma lepšie poznali a mohli mi dať vhodnejšie rady pre spásu mojej duše. Riaditeľ povolil. Pochválil voľbu stáleho spovedníka. Vyzval ho, aby sa za neho modlil a odhalil mu všetko, čo by znepokojovalo jeho dušu. Potom mu pomohol urobiť si

generálnu sv. spoved'. Vyspovedal ho s prejavom hlbokkej ľútosti nad minulosťou a pevným predsavzatím pre budúcnosť. Z jeho života nie je nič známe, čo by mohlo byť nazvané ťažkým hriechom. Zvoleného spovedníka nezamenil počas celej doby, čo ho Pán Boh medzi nami zachoval. Úplne mu dôveroval a radil sa s ním i mimo spovednicu. Modlil sa za neho a tešil sa z každej dobrej rady pre svoj život.

Raz napísal list priateľovi, ktorý chcel vstúpiť do Oratória. Odporúčal mu v ňom, aby sa modlil za milosť a navrhol mu niektoré pobožnosti, ako krížovú cestu, ďalej ho povzbudil, aby sa spovedal každý týždeň a prijímal viackrát do týždňa.

Zatiaľ čo chválím Besucca, odporúčam čo najdôležitejšie všetkým, zvlášť mládeži, aby si zvolili včas stáleho spovedníka a nikdy ho nezmenili, len v najnutnejšom prípade. Chráňte sa chyby tých, ktorí menia spovedníka pri každej sv. spovedi. Idú od jedného ku druhému a vracajú sa k pôvodnému. Nehrešia síce, ale nemajú istého vodcu, ktorý by poznal stav ich svedomia. Stáva sa im to, čo jednému chorému, ktorý pri každej návšteve chcel iného lekára. Ten len ťažko môže poznať chorobu a predpísať pravý liek.

Keď príde tento spis do rúk toho, kto vychováva mládež, odporúčam mu vrúcne tri veci: Najprv horlivo vstúpiť do sv. spovedi ako podporu nestáleho mladého veku a nech sa stará všetkými prostriedkami o uľahčenie pristupovania k tejto sviatosti. Po druhé, nech naliehajú na voľbu stáleho spovedníka a nech sa nemení, iba v najnutnejšom prípade. Je ale potrebné starať sa o viacerých spovedníkov, aby si každý mohol zvoliť toho, ktorý sa mu zdá lepším pre dobro vlastnej duše. Pozor však, že ten, kto mení spovedníka, nerobí nič zlého a že je lepšie tisíckrát ho zmeniť, než zamlčať nejaký ťažký hriech vo svätej spovedi.

Nech sa veľmi často pripomína veľkosť spovedného tajomstva. Nech sa výslovne povie, že spovedník je viazaný spovedným tajomstvom prirodzeným, cirkevným, Božím, občianskym, preto nemôže zo žiadneho dôvodu, za žiadnu cenu čokoľvek, keď treba i smrti, vyzradiť niekomu to, čo počul vo sv. spovedi, alebo poslúžiť si s tým pre seba, že ani myslieť nesmie na to, čo počul vo svätej spovedi: že sa nediví tomu spovedník, čo počul vo svätej spovedi, ani nezmenší svoju lásku, naopak dodáva kajúcnikovi dôvery.

Ako lekár sa raduje, keď odhalí koreň choroby, pretože môže predpísať vhodný liek, tak spovedník, lekár našej duše, uzdravuje rozhršením v mene Božom všetky rany našej duše. Som presvedčený, že keď budú tieto veci odporúčané a vysvetľované, dosiahne sa veľkých úspechov medzi chlapcami a skutočne sa pozná, aký veľký, podivuhodný prostriedok k mravnosti má katolícke náboženstvo vo sviatostiach, zvlášť vo sviatosti pokánia.

XX. SVÄTÉ PRIJÍMANIE

Druhou oporou mládeže je sväté prijímanie. Šťastní sú tí chlapci, ktorí od útleho veku často a zbožne pristupujú k stolu Pánovmu. Besucco bol svojimi rodičmi a pánom farárom pripravený a poučený, ako často a s úspechom prijímať. Už doma pristupoval každý týždeň, potom cez sviatky, niekedy i cez týždeň. Keď prišiel do Oratória, nejaký čas takto prijímal, ale potom pristupoval častejšie a v novénach každý deň.

Hoci jeho čistá duša pre vzorné chovanie ho robila hodným prijímať denne, predsa sa mu zdalo, že nie je toho hodný. Obavy rástli a Besucco sa jedného dňa pýtal, či by nebolo lepšie prijímať menej často, aby sa mohol lepšie pripraviť. Prišiel raz k svojmu predstavenému a vyložil mu svoje pochybnosti. Ten sa snažil upokojiť ho slovami:

- Nejedávaš často chlieb?
- Ó, áno, často!
- Keď jedávame často obyčajný chlieb, aby sme mohli žiť aspoň nejaký čas na svete, prečo by sme nemali dať chlieb duchovný duši vo svätom prijímaní? (sv. Augustín)
- Ale mne sa zdá, že nie som dost' dobrý, aby som často prijímal.
- Práve preto, aby si sa stal lepším, je dobré často prijímať. Ježiš nepozýva k svätému prijímaniu svätcov, ale slabých, unavených, ktorí sa zbavili hriechu, ale sú v nebezpečenstve, že opäť padnú. Poďte ku mne všetci – hovorí – ktorí ste unavení a obťaženi a ja vás občerstvím.
- Zdá sa mi, že keď idem menej často, vykonám sväté prijímanie lepšie.
- To nehovor, je isté, že opakovaním nejakej veci sa dokonale naučíme a kto často robí niečo, naučí sa správnejmu spôsobu konať to, tak i ten, kto často prijíma, naučí sa dobre prijímať.
- Ale kto je zriedka, je s väčšou chuťou.

- Kto je veľmi málo, za niekoľko dní bez pokrmu buď padne slabosťou, alebo zomrie hladom, alebo v prvom okamžiku, buď opäť je, hrozí mu nebezpečenstvo, že poruší trávenie.
- Keď je tomu tak, potom sa vynasnažím pristupovať častejšie k svätému prijímaniu, pretože opravdivo spoznávam mocný prostriedok, ako sa stať dobrým.
- Pristupuj, ako ti dovolí spovedník.
- On mi hovorí, aby som pristupoval vždy, kedykoľvek nič neznepokojuje moju dušu..
- Dobre, zariad' sa podľa tejto rady. Chcel by som ti povedať, že náš pán Ježiš Kristus nás pozýva k požívaniu svojho Tela a Krvi, kedykoľvek to potrebujeme, a my žijeme na tomto svete v neustálej potrebe. Dokonca povedal: Keď nebudete jesť moje Telo a piť moju Krv, nebudete mať v sebe života. Preto za čias prvotnej Cirkvi kresťania sa vytrvalo modlili a často sa sýtli Chlebom Eucharistickým. A kto bol na svätej omši každý deň, tiež denne prijímal. Konečne Cirkev svätá na Tridentском koncile doporučuje kresťanom, aby sa zúčastňovali svätej omše, kedykoľvek je im to možné a medzi iným hovorí: Koncil si nanajvýš praje, aby pri každej svätej omši veriaci, ktorí sú prítomní na nej, vykonalí sväté prijímanie nie len duchovné, ale i sviatosťné, aby sa v nich rozmnožilo ovocie, ktoré prináša táto vznešená sviatosť.

XXI.

ÚCTA K NAJSVÄTEJŠEJ SVIATOSTI

František preukazoval veľkú úctu k Najsvätejšej sviatosti nielen častým prijímaním, ale i vo všetkých príležitostiach, ktoré sa mu naskytli. Bolo už povedané, ako rád sprevádzal kňazov pri zaopatrovaní: Ako náhle počul k nemu znamenie (v Taliansku sa zvoní), vyžiadal si dovolenie rodičov, ktorí mu veľmi radi dovolili, a bežal do kostola, aby vykonal i tie služby, ktoré mu boli dovolené. Zvoniť zvončekom, niesť rozžaté svetlo, modliť sa Confiteor Miserere, Te Deum, bolo pre neho rozkošou. Tiež doma rád pomáhal mladším druhom, alebo menej poučeným, v príprave a vďakyvzdaní po svätom prijímaní. Po príchode do Oratória pokračoval vo svojej horlivosti a okrem toho mal krátky zvyk: vykonať denne krátku návštevu Najsvätejšej sviatosti. Často ho bolo vidieť u nejakého kňaza alebo klerika so žiadosťou, aby mohol odvieť zhromaždených chlapcov do kostola k modlitbe pred svätostánok. Bolo naozaj povzbudzujúce, akým spôsobom sa snažil priviesť so sebou do kostola nejakého chlapca. Raz pozval kamaráta so slovami: „Pod' so mnou a pomodlíme sa Otče náš k sviatosťnému Ježišovi, ktorý je celkom sám vo svätostánku.“ Chlapec bol úplne zaujatý hrou a odpovedal, že sa mu nechce. Besucco išiel sám. Ale chlapec ľutoval, že odmietol priateľove láskavé pozvanie, nasledujúceho dňa sa mu priblížil a povedal mu: „Včera si ma pozval do kostola ty, dnes ťa pozývam ja, aby si išiel so mnou, aby sme spoločne vykonalí to, čo som nevykonal ja!“

S úsmevom odvetil Besucco: „Včerajšok nechaj na pokoji, vykonal som všetko za teba i za seba. Pomodlil som sa tri Otčenáše za seba a tri za teba k Sviatosťnému Ježišovi. Napriek tomu pôjdem rád teraz i kedykoľvek si to budeš priať.“

Viackrát sa mi stalo, že som musel ísť po večeri do kostola za nejakou záležitosťou, zatiaľ čo chlapci mali najveselejšiu rekreáciu. Nemal som po ruke svetlo a narazil som na niečo, čo sa mi zdalo byť ako vreco obilia a bol som v nebezpečenstve, že spadnem. Ale aké bolo moje prekvapenie, keď som spozoroval, že predmetom môjho nárazu bol Besucco, ktorý skrytý v tme noci, blízko oltára, prosil milostivého Ježiša, aby mu udelil veľa milostí, aby poznal pravdu, aby sa stal lepším, svätým.

- Tiež veľmi rád ministroval. Pripraviť oltár, zažať sviece, prichystať konvičky, obliecť kňaza bolo jeho najväčšou záľubou. Keď si prial niekto iný ministrovať, rád ustúpil a bol uzobrane prítomný na svätej omši. Tí, ktorí ho pozorovali pri svätej omši a pri večernom požehnaní, súhlasne tvrdia, že ho nemohli pozorovať, keby sa necítili pohnutí a povzbudení jeho vrúcnosťou a uzobranosťou pri modlitbe.

Veľmi rád čítal knihy a spieval piesne o Prevelebnej sviatosti. Medzi strelnými modlitbami, ktoré cez deň prednášal, naj dôvernejšia bola: „Nech je pochválená a zvelebená bez prestania Najsvätejšia sviatosť oltára.“ Hovoril: „Touto získavam sto dní odpustkov pri každom vyslovení, ba viac, keď ju poviem, odídu odo mňa všetky nepekné myšlienky, ktoré mi lietajú hlavou. Je pre mňa kladivom, ktorým s istotou lámam rohy diabli, ktorý prichádza, aby ma pokúšal.“

XXII. DUCH MODLITBY

Je veľmi neľahké priviesť chlapca k tomu, aby si zamiloval modlitbu. Nestály, vrtošivý vek pôsobí, že sa im zdá odporným a nesmierne ťažkým všetko, čo vyžaduje vážnu pozornosť ich mysle. Je veľmi veľkým šťastím pre toho, kto už od detstva sa naučil modlitbe a má pre ňu záľubu. Pre toho je vždy otvorený prameň nebeských požehnaní.

Besucco bol v tomto peknom počte. Bdelosť rodičov už od najútlejšieho veku, starostlivosť pána učiteľa a pána farára priniesli vzácne plody na našom chlapcovi. Nebol zvyknutý rozjímať, ale mnoho ústne modliť sa. Prednášal slová jasne a zreteľne a tak ich vyslovoval, že sa zdalo, že hovorí s Pánom Bohom, s Pannou Máriou, alebo s nejakým svätým, ku ktorému sa modlil. Ráno, keď bolo dané znamenie ku vstávaniu, rýchle sa ustrojil a potom vstúpil do kostola, alebo si kľakol pri posteli a modlil sa až do zvonenia. V kostole vzorne a príkladne zaujal miesto pri tých druhoch, ktorých bol najmenej rušený a bolo mu veľmi ľúto, keď videl niekoho si šepkať alebo vyrušovať. Jedného dňa, keď vyšiel z kostola, vyhládal toho, kto vyrušoval. Pripomenul mu, čo vyviedol; a keď mu ukázal ako sa zle choval, radil mu, aby bol uzobranejší na posvätnom mieste.

Zvláštnym spôsobom uctieval Pannu Máriu. V novéne k nej prejavoval zvláštnu náklonnosť. Pán riaditeľ dával každý večer nejaký kvietok k jej počte. Nielen, že ju Besucco presne zachoval, ale sa snažil, aby ju i druhí uskutočňovali. Aby nezabudol, napísal si ju na kus papiera. „Tak budem mať – hovoril – na konci roku peknú zbierku darov pre Pannu Máriu.“ Behom dňa často kvietok opakoval a pripomínal druhým. Chcel vedieť presne miesto, kde sa modlieval Dominik Savio pre oltárom Panny Márie. Tam sa i on modlieval k veľkej poteche svojho srdca. Ó, keby som sa mohol modliť na onom mieste od rána do večera, aby by som to rád robil! Zdá sa mi, že sa so mnou modlí Dominik Savio, že odpovedá na moje modlitby a že prelieva žiar svojej lásky do môjho srdca. Obyčajne vychádzal posledný z kostola, lebo sa vždy chvíľu zastavil pred sochou Panny Márie. Preto sa stalo, že zabudol na raňajky. Všetci sa tomu divili, keď videli zdravého a silného 14-ročného chlapca, ako zabúda na pokrm telesný pre pokrm duševný – modlitbu.

Často, zvlášť cez voľné dni, sa dohodol s iným kamarátmi, aby išli spolu do kostola pomodliť sa sedem radostí, sedem bolestí Panny Márie, litánie, alebo korunku k Božskému Srdcu. Ale pre záľubu predriekaval tieto modlitby, on nikdy nikomu neustúpil. Cez piatky keď mu to bolo možné, vykonal, alebo aspoň čítal krížovú cestu, svoju obľúbenú pobožnosť. „Križová cesta je pre mňa – hovorieval – iskričkou ohňa, ktorý ma pobáda k modlitbe, núti ma niečo zničiť z lásky k Pánu Bohu.“

Tak si zamiloval modlitbu a tak si na ňu zvykol, že keď zostal chvíľu sám, alebo bol nezamestnaný, okamžite sa začal modliť. Ani cez prestávku nezabudol na modlitbu. A akoby proti vôli zamieňal mená hier za strelné modlitby. Raz bežal k svojmu predstavenému, aby ho pozdravil, ale vykĺzlo mu: Ó, Sancta Maria! – Ó, svätá Mária! Inokedy volal na hrajúceho sa priateľa: Ó, Pater noster! – Otče náš! Kamaráti sa mu smiali, ale to bolo dôkazom, ako ovláda svojho ducha, aby sa uzobral a pozdvihol k Pánu Bohu. Toto podľa učiteľov duchovného života znamená stupeň dokonalosti, ktorú je možné zriedkavo vidieť u osôb veľkej čnosti.

Ako náhle sa skončili spoločné večerné modlitby, odobral sa do spálne, kľakol si na nepohodlný vrch svojho koša a modlil sa štvrt' alebo pol hodiny. Keď bol ale upozornený, že to ruší druhých, skrátil čas a snažil sa ísť do postele zároveň s druhými. Napriek tomu, sotva si ľahol, zopol ruky a modlil sa, dokiaľ nezaspal. Keď sa náhodou zobudil v noci, okamžite sa začal modliť za duše v očistci a nebol rád, keď ho spánok prerušil v modlitbe. Som vlastne darebák. Koľko dobra som mohol preukázať dušiam v očistci, keby som sa mohol modliť, ako by som si prial.

Krátko povedané, keď skúmame ducha modlitby tohto chlapca, môžeme povedať, že splnil do písmeň príkazanie Pánove, ktoré nariaďuje modliť sa bez prestania; preto deň i noc strávil v modlitbe.

XXIII. JEHO POKÁNIE

Hovoriť chlapcom o pokání, všeobecne povedané znamená toľko, ako ich strašiť. Ale keď sa ich zmocní láska k Bohu v ich srdciach, žiadne utrpenie ich nezarmúti, skôr každá strasť je im útechou

V nežných srdciach sa rodí vznešená myšlienka, že sa trpí za dobrú vec, že za utrpenie v živote budú mať slávnú odmenu v blaženej večnosti.

Každý mohol vidieť, aká veľká bola túžba nášho Besucca pre utrpenie, ako ju prejavoval od útlej mladosti. V Oratóriu zdvojnásobil túžbu.

Predstúpil raz pred svojho predstaveného a povedal mu: „Mám veľké úzkosti: Pán Ježiš v evanjeliu hovorí, že do raja sa ide buď cestou nevinnosti alebo pokánia. S nevinnosťou nemôžem ísť, pretože som ju stratil. Teda je potrebné, aby som išiel cestou pokánia.“

Predstavený odpovedal, že považuje za pokánie usilovnosť v štúdiu, pozornosť v škole, poslušnosť, znášanie nepohodlia ako teplo, zimu, vietor, smäd, hlad. „Ale tieto veci znášam z nutnosti.“ – Práve to, čo musíš znášať z nutnosti, keď to budeš znášať z lásky k Pánu Bohu, stane sa ti to pravým pokáním, zapáči sa to Pánovi a bude to zásluhou pre tvoju dušu.

Upokojil sa teda, ale vždy žiadal, aby sa mohol postiť, aspoň trochu alebo vôbec neraňajkovať, dať si do šálky alebo do postele predmety, ktoré spôsobujú nepohodlie – čo je zakázané. V predvečer Všetkých svätých žiadal, aby sa mohol postiť o chlebe a vode. Ale bolo mu to zmenené len na zrieknutie sa raňajok. Spôsobilo mu to veľkú radosť, pretože aspoň tak môže napodobniť svätých v raji, ktorí utrpením a sebazáporom spasili svoje duše.

Nie je potrebné hovoriť o strážení zmyslov – zvlášť očí. Kto ho pozoroval dlhšiu dobu pri uzobranosti, v chovaní s druhými, skromnosti doma a mimo domu, neváhal tvrdiť, že môže slúžiť mládeži ako vzor umŕtvovania a príkladnosti.

Pretože mu bolo telesné pokánie dosiaľ zakázané, dosiahol iného; vykonával najnižšie práce v dome. Poslúžil druhom, nosil vodu, čistil topánky, slúžil pri stole, zametal jedáleň, spálňu, vynášal smeti, nosil balíky, kufre – len keď ich uniesol, boli to veci, ktoré rád vykonával k svojmu veľkému uspokojeniu. Bol príkladom mnohých chlapcov, ktorí, keď sú mimo domu, hanbia sa poslúžiť niečím, čo je primerané ich stavu. Niekedy sú i takí, ktorí sa hanbia sprevádzať svojich rodičov pre ich jednoduché šaty. Keď sa nachádzajú mimo domu, zmenia chovanie a zabudnú na povinnosti, zbožnosť, úctu a poslušnosť rodičom a na lásku ku všetkým.

Tieto malé umŕtvovania len krátky čas uspokojovali Besucca. Túžil po väčšom umŕtvovaní. Bolo ho počuť sťažovať si, že doma konal väčšie pokánia a nikdy jeho zdravie neutrpelo. Predstavený stále odpovedal, že pravé pokánie nespočíva v plnení vlastnej vôle, ale v tom, čo sa páči Pánu Bohu, čo slúži k jeho sláve a ju zväčšuje. „Buď poslušný – pripojil predstavený – a bedlivý vo svojich povinnostiach, buď láskavý a dobrý voči druhom, znášaj ich chyby, dávaj im dobré rady a upozornenia a budeš konať, čo sa páči Pánovi. A to bude viac, než akákoľvek iná obeta.“

Zobral doslova slová, čo mu bolo povedané ohľadom znášania zimy a neobliekal sa v zime ako je potrebné. Jedného dňa som ho videl celého zmodralého v tvári a spýtal som sa, čo mu je. „Nič, je mi veľmi dobre.“ Vzal som ho za ruku a všimol som si, že má iba letný kabátik a už bola novéna k Vianociam.

Nemáš zimné šaty? – pýtam sa ho.

Mám, ale v šatni.

Prečo si ich neoblečieš?

Eh!...však vy viete: znášať zimu v zime z lásky k Pánu Ježišovi.

Chod' sa okamžite obliecť. Snaž sa, aby si bol vždy oblečený podľa počasia!

Keď ti bude niečo chýbať, povedz a bude ti zaobstarané!

Napriek tomu sa nedalo zabrániť nesprávnemu počínaniu, z ktorého vzišla choroba, ktorá ho priviedla do hrobu.

XXIV. EPIZÓDA A ZVLÁŠTNE ZVYKY

Sú niektoré výroky a slová, ktoré nemajú priamy vzťah k tomu, čo bolo dosiaľ povedané, preto ich spomeniem teraz.

Začnem od rozhovoru. V reči bol zdržanlivý, ale i veselý a vtipný. Rád rozprával zaujímavosti z čias, keď vodil ovečky a kozy na pastvu. Hovoril o hviezdach, rastlinkách, jaskyniach a zrazoch pohoria Roburenta a Drego ako i o divoch sveta.

Mal niekoľko prísloví, ktoré boli pre neho svätosvätou pravdou. Keď chcel niekomu pripomenúť, aby neprilnul k svetu a viacej myslel na nebo, hovorieval: „Kto ako koza si hľadá zeme, tomu sa neľahko otvorí nebe.“

Raz rozprávali o náboženstve a jednému ukľzlo niekoľko hlúposti. Besucco, pretože bol mladší a bol menej oboznámený s predmetom rozhovoru, mlčal, ale nekludne a s odporom. Potom si dodal odvahy a veselo povedal: „Počúvajte, nedávno v slovníku význam slova – remeslo – a okrem iného bolo napísané: „Kto sa mieša do iného remesla, varí polievku v koši. Môj otec potvrdil to isté, hovoriac: Kto robí čo nepozná, pokazí čo robí.“ Všetci porozumeli význam slov. Nepovolaný rečník mlčal, iní obdivovali zdvorilosť a obozretnosť tohto chlapca.“

Bol vždy spokojný s nariadeniami predstavených, nikdy si nestáľoval na denný poriadok domu, na jedlo, na školský poriadok a pod. Našiel vždy všetko podľa svojej chuti. Keď sa ho pýtali, ako môže byť vždy spokojný, odpovedal: „Som z mäsa a kostí ako druhí, ale chcem konať všetko pre slávu Božiu a pre to, čo sa mi nepáči, iste sa bude páčiť Pánu Bohu, teda mám vždy rovnaký dôvod k spokojnosti.“

Keď sa prihodilo, že niektorí chovanci, ktorí nedávno prišli do domu, nemohli si zvyknúť na nový spôsob života, potešoval ich slovami: „Keby sme išli na vojnu, mohli by sme vstávať, ísť spať, kedy sa nám zaľúbi? Alebo si kedykoľvek voľne vyjsť na vychádzku?“ „Nie, isteže nie! – odpovedali, ale trochu slobody...“

„Sme slobodní, keď konáme vôľu Božiu a stávame sa otrokmi, keď upadneme do hriechu, pretože sa stávame otrokmi hriechu – nášho najhoršieho nepriateľa – diabla.“

„Ale doma som lepšie jedával a spával! „– namietal jeden.

„Je pravda, že si snád doma lepšie jedával a viacej spával, ale poviem ti, že si spolu živil dvoch veľkých nepriateľov: Záhaľku a Nestriednosť. Musím ťa upozorniť, že nie sme narodení pre spanie a jedlo, ako to robia ovce a kozy, ale musíme pracovať pre slávu Božiu a utekať pred záhaľkou, matkou všetkých nerestí. Ostatne, nepočul si, čo nám povedal predstavený?“

„Už si nespomínam...“

„Včera medzi iným povedal, že je rád, že sú tu chlapci, ale nechce, aby tu niekto bol proti svojej vôli. Kto nie je spokojný, nech mu to povie a on sa vynasnaží, aby ho uspokojil. Kto nechce zostať, je voľný, avšak ten, kto zostane, nech nezasieva nespokojnosť, nech je tu rád.“

„Išiel by som inde, ale je potrebné platiť a moji rodičia nemôžu.“

„Tým väčší dôvod pre teba, aby si bol spokojný. Keď neplatíš, mal by si byť plne spokojný, pretože darovanému koňovi sa nepozera na zuby. Teda, milí priatelia, presvedčte sa, že sme v dome Prozreteľnosti Božej; ten platí málo, onen nič a kde by sme mohli mať za takýto plat viacej?“

„Je pravda, čo hovoríš, ale keby bola lepšia strava!“

„Pretože umieraš túžbou po dobrom jedle, poradím ti: choď jesť s predstavenými.“

„Ale nemám peniaze na zaplatenie stravného.“

„Teda buď spokojný s tým, čo ti dajú. A tým viac, čím viac sú spokojní iní druhovia. Keď chcete, milí chlapci, aby som k vám hovoril otvorene: „Statní chlapci ako ste vy, nepotrebnú si dopriať pochúťok. Ako kresťania musíme konať trochu pokánia. Keď chceme do raja, musíme občas umŕtvovať naše nenasýtené hrdlo. Verte tomu, je to pre nás najľahší prostriedok, ako si zaslúžiť Božie požehnanie a získať zásluhu pre nebo.“

Tak a podobne utešoval svojich druhov a stal sa vzorom slušného správania a kresťanskej lásky.

Písaval si na papier, knihy a zošity, príslovia a myšlienky, ktoré počul v rozhovoroch.

Dosť často si písal. A myslím, že bude vďačne prijaté, keď tu podám niekoľko listov. Ich originál mi bol láskavo doručený od tých, ktorým bol poslaný.

XXV. JEHO LISTY

Listy sú prejavom dobroty jeho srdca a súčasne jeho úprimnej zbožnosti. Je dosť zriedkavým javom i u dospelých, písať listy bez ľudského ohľadu a korenené dobrými myšlienkami, ako by to mal robiť každý kresťan. Je však celkom zvláštne, keď to robia chlapci. Želal by som si, aby žiadny z vás, milovaní chlapci, nepísal listy, ktoré nemajú v sebe nič posvätného, aké nepíšu ani pohania. Kiež tomu tak nie je! Šetrite

však tento dobrý prostriedok na vyjadrenie našich myšlienok a zámerov tým, ktorí sú vzdialení. Ale dokážme rozlíšiť korešpondenciu s kresťanmi a nekresťanmi. Kiež sa nikdy nezabudne na dobrú myšlienku! Preto uvádzam niekoľko takých Besuccových listov, ktoré pre svoju prostotu a nežnú lásku vám iste budú milé.

Prvý je adresovaný jeho krstnému otcovi, pánu farárovi z Argentery, zo dňa 27.9.1863. Podáva v ňom správu o šťastí, ktoré prežíva v Oratóriu a ďakuje mu, že ho tam poslal:

Najdrahší krstný otec!

Oznamujem vám, milý krstný otec, že moji druhovia odišli pred štyrmi dňami asi na 20 dní prázdnin. Som veľmi rád, že ich veselo strávia, ale radujem sa viac než oni, pretože mám tak čas napísať vám list, o ktorom si myslím, že vás poteší. Najprv vám napíšem, že nemôžem nájsť dostatočného vyjadrenia na poďakovanie za to, čo ste mi preukázali. Okrem toho tiež za vyučovanie, v ktorom ste ma naučili toľkým veciam duchovným i časným, ktoré mi teraz prospievajú. Ale najväčším dobrodomím bolo, že ste ma poslali do tohto domu, kde mi nič nechýba ani pre telo ani pre dušu. Ďakujem Pánovi, že mi udelil takú význačnú priazeň pred inými chlapcami. Zo srdca ho prosím, aby som dokázal odpovedať na všetky prejavy jeho nebeskej dobroty. Teraz som tu úplne šťastný, ničoho viacej si neželám, každá moja túžba je splnená. Ďakujem vám a iným dobrodincom za predmety, ktoré ste mi poslali. Dúfal som, že minulý týždeň budem mať potešenie vidieť vás v Turíne, aby ste mohli hovoriť s mojimi predstavenými o mojom správaní. Trpezlivosť! Pán Boh nám chce oddialiť ono potešenie.

Z vášho listu som poznal, že doma plačú, keď počujú čítať môj list. Povedzte im, nech sa radujú a neplačú, že som úplne šťastný. Ďakujem vám za cenné rady, ktoré ste mi dali a uist'ujem vás, že som doposiaľ robil, čo som mohol, aby som ich uskutočnil. Poďakujte za mňa sestre za ono sväté prijímanie, ktoré vykonala za mňa. Verím, že mi veľmi pomôže v štúdiu. Zdá sa mi takmer nemožným, že som mohol v takom krátkom čase prejsť do druhej gymnaziálnej triedy. Prosím vás, pozdravujte mojich rodičov a povedzte im, aby sa o mňa nestrachoali, pretože som zdravý, všetkým zaopatrený – skrátka som šťastný. Odpusťte mi, že som vám nepísal. V minulých dňoch som mal mnoho práce s prípravou na skúšky, ktoré sa vydarili lepšie, než som očakával. Túžim prejaviť vám svoju vďačnosť, ale nemôžem inak, než prosiť Pána Boha, aby vám dal za odmenu zdravie a doprial šťastných dní. Prosím o vaše sväté požehnanie a zostávam vždy váš

najoddanejší krstný syn

František Besucco.

Františkov otec, povoláním brusič, pracoval v lete na poli a pásol dobytok z Argentery, ale na jeseň prechádzal rôzne kraje, aby svojim remeslom zarobil na chlieb pre seba a rodinu. František 26. októbra mu písal list, v ktorom mu píše o svojej spokojnosti v Turíne a prejavuje mu synovskú lásku.

Najdrahší otecko!

Blíži sa čas, v ktorom musíte odísť z domu do kraja, aby ste zaopatřili všetko potrebné pre rodinu. Nemôžem vás sprevádzať na cestách, ako by som chcel, ale vždy budem s Vami modlitbou a myšlienkou. Uist'ujem Vás, že sa za Vás denne modlím, aby Vám Boh dal zdravie a svätú milosť.

Pán farár bol tu v Oratóriu a veľmi som sa z toho radoval. Povedal mi, že vy sa strachujete, či nemám hlad. Nemám, nebud'te ustráchaný. Keby som odložil chlieb, ktorý mi je nad dostatok, bolo by ho na konci týždňa dost' mnoho. Kiež vám stačí, že jeme štyrikrát denne, vždy, koľko chceme. K obedu je polievka a príkrm, k večeri je polievka. Raz bolo víno každý deň, ale preto, že to boli veľmi drahé, máme ho len na sviatky. Nebojte sa, neprajem si viac, než čo mi je dané.

S radosťou vám oznamujem dve veci: že predstavení sú so mnou spokojní a že ja som spokojnejší než oni. Druhá správa je návšteva pána arcibiskupa zo Sasari. Prišiel navštíviť pána riaditeľa. Navštívil dom, bavil sa s chlapcami a mohol som mu pobožkať ruku a prijať požehnanie.

Milý otecko, pozdravujte všetkých doma, zvlášť mamičku. Poddajte správu o mne pánu farárovi a vždy mu ďakujte za to, čo pre mňa urobil. Kiež vám Pán Boh žehná na cestách! A keď sa zastavíte na cestách niekde dlhšie, oznámte mi to, napíšem Vám. Modlite sa za mňa! Zostávam s pozdravom

Váš najodanejší syn

František.

Po návšteve pána farára si prial od neho nejaký list. Horlivý kňaz ho uspokojil listom, v ktorom mu dáva niekoľko rád pre dobro duchovného i časného života. František odpísal, ďakuje a sľubuje zachovanie jeho rád.

List zo dňa 23.novembra 1863:

14.t.m. som dostal Váš list. Môžete si predstaviť veľké potešenie, ktoré mi spôsobil. Čítal som ho znovu a znovu a čím viac ho čítam, tým viac cítim nadšenie ku štúdiu a k tomu, aby som bol lepší. Teraz poznávam veľké dobrodenie, ktoré mi prinieslo vstup do Oratória. Nemôžem uspokojiť vďačnosť svojho srdca než modlitbou za svojich dobrodincov a zvlášť za Vás. Aby som neštrácal čas v štúdiu, modlím sa cez prestávku. Musím sa ale mierniť. Hoci skusujem preveľkú radosť zo štúdia a modlitby, skusujem ju tiež z prestávky a hier. Musím sa chodiť hrať s ostatnými, pretože si to prajú predstavení, ako vec veľmi prospešnú štúdiu a zdraviu.

Teraz začala škola a od rána do večera medzi školou a štúdiom, spevom, hudbou, pobožnými cvičeniami a zábavami neostáva mi chvíľka času, aby som myslel na seba.

Som veľmi rád, že ma navštevuje často pán strážmajster Eysautier; pred niekoľkými dňami mi priniesol pekný kabát, takže keby ste ma videli zozadu, mysleli by ste si, že je to syn z nejakého šľachtického rodu.

Odporúčali ste mi, aby som si našiel dobrého priateľa a čoskoro som si ho našiel. V štúdiu je lepší než som ja a je tiež čnostnejší. sme sa spoznali, uzavreli sme priateľstvo. Medzi sebou hovoríme len o štúdiu a zbožnosti. On tiež miluje rekreáciu, ale keď si vyrazíme, prechádzame sa a rozprávame o škole. Pán Boh mi očividne pomáha: pri úlohách, známky mám stále lepšie a lepšie, idem stále dopredu, z deväťdesiatich žiakov našej triedy je ich asi 15 predo mnou.

Veľmi ma teší, že na mňa moji druhovia spomínajú. Povedzte im, že ich mám rovnako rád a nech sa dobre učia a sú zbožní.

Ďakujem Vám za krásny list, ktorý ste mi napísali a vynasnažím sa uplatniť rady v ňom obsiahnuté. Úprimne túžim byť lepším, pretože viem, že Pán Boh pripravil veľkú odmenu mne i tým, ktorí mu slúžia a ho milujú v tomto živote.

Odpusťte mi, že Vám oneskorene odpisujem a že som ešte neuskutočnil dané mi rady, môj drahý dobrodinec! Prosím Vás, pozdravte všetkých doma a keď nemôžem poslať pozdrav otcovi, činím to srdcom modliacim sa za neho k Pánu Bohu. Nech je vo všetkom vyplnená vôľa Božia a zostávam v Srdci Ježišovom a Márii.

Váš najodanejší

František Besucco.

S týmto listom poslal tiež František list adresovaný svojmu priateľovi Antonínovi Bertrandimu z Argentery. Usporiadanie, sloh a myšlienky sú hodné toho, aby boli uverejnené za vzor listov, ktoré i môžu vzájomne písať dvaja dobrí chlapci.

Drahý priateľ Anton!

Aké krásne správy mi o Tebe podal pán farár! Píše mi, že musíš študovať tak ako ja. Poviem Ti, je to najlepšia vec a keď ju uskutočníš, budeš šťastný. A pretože náš pán farár sa Ti venuje pri vyučovaní, hľad' sa mu odmeniť usilovnosťou v plnení svojich povinností. Študuj rád, ale hneď za štúdiom nech je modlitba a zbožnosť. Je to jediný prostriedok k úspechu a spokojnosti. Raduj sa pri myšlienke, že na budúci rok tu budeme spolu.

Radil by som Ti len jedno: poslušnosť rodičom a k pánu farárovi. Odporúčam Ti dobrý príklad voči kamarátom. Tiež Ti radím, aby si sa modlieval v zime krížovú cestu, ako som sa modlieval ja. Rozširuj túto

pobožnosť a Pán Boh Ti požehná. Čas je drahý, využi ho dobre. Keď Ti zostane voľná chvíľa, zhromažďuj chlapcov a opakuj s nimi katechizmus z minulej nedele. Je to výborný prostriedok, ktorý nám získava požehnanie Božie. Ak mi bude písať pán farár, povedz mu, aby napísal niečo o Tebe, aby som si bol istý Tvojou dobrou vôľou. Teraz som veľmi zamestnaný.

Ó, môj drahý, ako som zarmútený pri myšlienke na premárnený čas, ktorý som mohol vynaložiť na štúdium a dobré skutky. Dúfam, že prijmeš rád môj list a keď sa Ti nebude niečo páčiť, tak mi to odpustiť. Rob čo môžeš, aby sme mohli byť budúci rok spolu tu v Turíne, keď to bude Božia vôľa.

S Bohom, drahý Anton, modli sa za mňa!

Tvoj najoddanejší priateľ
František Besucco.

XXVI. POSLEDNÝ LIST – MYŠLIENKA NA MATKU

Z listov vidieť veľkú Františkovu zbožnosť. Každé slovo v liste je naplnené nežným citom a svätými myšlienkami. Zdá sa, že keď sa blíži ku koncu života, viac a viac rastie jeho láska k Bohu. V niektorých výrokoch sa zdá, že ju tuší. Sám pán farár, keď dostal posledný list, zvolal: „Môj krstný syn ma chce opustiť, Boh ho volá k sebe.“

Uvádžam ho tu celý, ako vzor tomu, kto chce priať šťastný nový rok, má dátum 28.12.1863.

Drahý krstný otec.

Každý chlapec dobre vychovaný dobre vie, že by bol veľmi nevďačný, keby cez tieto dni neprial svojim dobrodincom šťastie a Božie požehnanie. Ale aké mám city prejavíť voči Vám? Už od narodenia ste ma zahrňovali dobrodením a starali ste sa o moju dušu. Za prvé poznatky zbožnosti, vedy a Božej bázne vďačím Vám. Mohol som študovať, mohol som sa vystríhať toľkému nebezpečenstvu, všetko je Vaša zásluha.

Ako sa Vám môžem odvdáčiť? Nemôžem ináč ukázať svoju vďačnosť, než že budem stále pamätať na dobrodenia, ktoré som dostal od Vás. V týchto dňoch Vám budem vyprosovať hojné požehnanie z neba, dobrý koniec terajšieho a začiatok budúceho roka.

Dobrý začiatok je polovica diela: Preto i ja chcem začať nový rok a pokračovať v ňom podľa svätej vôle Božej. Štúdium mi ide teraz dobre, správanie v kaplnke, v spálni a zbožnosť boli vždy lepšie. Mám správy o svojom otcovi a bratovi, sú vraj zdraví. Povedzte to našim, iste sa budú radovať. Nech sa o mňa neboja, je mi dobre.

Pozdravujte, prosím, tiež môjho dobrého pána učiteľa Antona Valorsa a poproste ho o odpustenie mojich chýb a neposlušností, ktoré som mu spôsobil, keď som chodil do školy.

Končím uistením, že sa budem denne modliť za Vaše zdravie a dlhý vek. Drahý pane, odpustite mi aj Vy poklesky, ktoré som spáchal a starosti, ktoré som Vám spôsobil. Pomáhajte mi naďalej svojimi radami. Chcem sa stať dobrým a napraviť sa z toľkých chýb. Kiež vždy plním vôľu Božiu a nie svoju!

Zostávam Váš najoddanejší syn
Besucco.

František

K tomuto listu priložil lístok pre svoju mamičku, ktorý je posledný z jeho listov a môže byť považovaný za závet alebo posledné slová, písané rodičom.

Milovaná mamička!

Sme na konci roku. Pán Boh nám doprial dobre ho prežiť. Môžem povedať, že tento rok bol pre mňa nepretržitým radom nebeskej priazne. Zatiaľ, čo Vám želim dobrý koniec tých málo dní, ktoré nám zostávajú, vyprosujem Vám od Pána Boha šťastný začiatok nového roka, bohatého na dobrá duchovné i časné. Kiež Vám Panna Mária vyprosí dlhý a šťastný život!

Dnes som dostal list od otecka. Je i s bratom zdravý a to ma potešilo. Posielam Vám tiež zoznam vecí, ktoré ešte potrebujem.

Moja drahá mamička, toľko som Vám doma spôsobil starostí, a ešte Vás teraz obťažujem. Snažím sa Vám odmeniť dobrým správaním a modlitbami. Prosím Vás, aby ste zariadili, aby tiež moja sestra Mária mohla študovať, pretože s vedou sa môže lepšie vzdelávať v náboženstve.

S Bohom, moja drahá mamička, s Bohom! Obetujem Pánu Bohu svoje činy a svoje srdce a odporúčam mu spásu svojich duší. Nech je vždy splnená vôľa Božia!

Blahoprajte všetkým doma a modlite sa za mňa.

Najoddanejší syn František.

Z posledných listov jasne vyplýva, že Františkovo srdce neliplo viac na svete, ale podobalo sa srdcu toho, ktorý síce ešte kráča po zemi, ale srdce má už u Boha, o ktorom chce stále hovoriť a písať. O jeho zbožnosti tiež hovorí túžba vzdialiť sa od sveta. „Keby som mohol, povedal raz, oddelil by som dušu od tela, aby som mohol lepšie skúsiť, čo znamená milovať Boha. Keby mi to nebolo zakázané, vôbec by som nejedol, aby som sa radoval z toho, čo znamená trpieť pre Pána Boha. Akú veľkú útechu skusovali mučeníci pri smrti za vieru!“

Slovom i skutkom ukazoval, čo hovorí svätý Pavol: „Chcem sa všetkého vzdať a byť s Ježišom!“ Boh videl veľkú lásku, ktorá panovala v tomto malom srdci. Aby zloba neranila jeho zmýšľanie, povolal ho k sebe a dovolil, aby veľká láska k umŕtveniu bola toho príčinou.

XXVII. NEVHODNÉ POKÁNIE A ZAČIATOK JEHO CHOROBY

Besucco čítal v životopise Dominika Savia, ako sa raz v zime nedostatočne prikrýval. Chcel ho napodobniť a myslel si, že rozkaz, aby sa teplo obliekal platí len vo dne a v noci že sa môže umŕtvovať. Vzal si spolu s inými vlnené prikrývky, ale namiesto toho, aby sa s nimi prikrýval, zložil ich a dal ich pod podušku. Spával tak až do januára, až jedného dňa ráno zostal zkrehnutý ležať a nemohol vstať s druhými. Povedali to predstavenému, ako keby Besucco nemohol vstať pre chorobu. Bol zavolaný domáci ošetrovateľ, aby ho navštívil. Keď sa k nemu priblížil, pýtal sa ho, čo mu je.

- Nič, nič“ odpovedal.

- „Keď ti nič nie je, prečo ležíš?“

- „Len tak trochu mi je nevoľno.“

Medzitým došiel k nemu ošetrovateľ, aby mu upravil podušky a všimol si, že má iba letnú prikrývku.

- „A tvoje prikrývky, kde sú?“

- „Sú pod poduškou.“

- „Prečo to robíš?“

- „Ó, nič... Keď visel Pán Ježiš na kríži, nebol lepšie pokrytý než ja.“

Skoro sa spoznala vážnosť Besuccovej choroby, pretože bol hneď prenesený na ošetrovňu. Okamžite bol zavolaný lekár, ktorý najprv nepokladal chorobu za vážnu, iba za bežné prechladnutie.

Ale na druhý deň spozoroval, že namiesto toho, aby choroba povolila, hrozil výron krvi do žalúdka a choroba naberala nebezpečný zvrät. Bolo vyskúšaných niekoľko prostriedkov, pustená žily a rôzne nápoje, ale nedosiahlo sa úspešného výsledku.

Keď sa ho raz pýtali, prečo vyviedol tú hlúposť, že sa poriadne neprikrýval, odpovedal: „Je mi ľúto, že to spôsobil starosť mojím predstaveným, ale dúfam, že Pán Boh príjme moju malú obeť za odčinenie mojich hriechov.“

„Ale následky tvojej nerozvážnosti?“

„Následky odporúčam do Božích rúk. Je mi jedno, čo sa so mnou stane, len keď to bude k väčšej sláve Božej a k prospechu mojej duše.“

XXVIII. ODOVZDANOSŤ V CHOROBE - POSLEDNÉ JEHO SLOVÁ

Jeho choroba trvala len osem dní a bola pre neho i pre druhých príkladom trpezlivosti a kresťanskej odovzdanosti. Nemohol dýchať a spôsobovalo mu to prudké a neustále bolesti hlavy. Musel sa podrobiť mnoho chirurgickým operáciám a užívať niekoľko ostrých liekov. Ale všetky predpisy a starosti nezmiernili jeho chorobu a poslúžili k tomu, že sme poznali jeho obdivuhodnú trpezlivosť.

Nikdy nenariekal ani sa nest'ážoval. Raz mu povedali: „Tento liek ti nechutí, pravda?“ „Keby to bol sladký nápoj, bol by jazyk spokojný. Ale je spravodlivé, aby som trpel trochu pokánie za prevedené darebáctva.“ Iný mu povedal: „Besucco, však veľmi trpíš?“ „Je pravda, že trochu trpím, ale to je k mojej úteche, pretože mám čo trpieť za svoje hriechy. Uist'ujem vás, že som spokojný. Nikdy som si nepredstavoval, že je takou radosťou trpieť z lásky k Pánu Bohu.“

Ktokoľvek bol za ním a preukázal mu nejakú službu, zo srdca mu ďakoval: „Kiež vám Pán Boh odmení za lásku, ktorú mi preukazujete!“ Nevediac, ako prejaviť svoju vďačnosť ošetrovateľovi, viackrát mu povedal: „Pán Boh vás odmení za mňa, keď prídem do raja, budem sa prihovárať z celého srdca, aby vám pomáhal a žehnal.“ Raz sa ho pýtal ošetrovateľ, či nemá strach, že zomrie. Odpovedal: „Keď si ma vezme Pán Boh do raja, veľmi rád poslúchnem jeho volanie, ale bojím sa, že nebudem pripravený. Napriek tomu dúfam v nekonečné milosrdenstvo Božie a zo srdca sa odporúčam Panne Márii, sv. Alojzovi, Dominikovi Saviovi, aby mi dopriali šťastne zomrieť.“

Štvrtý deň choroby sa začal lekár obávať o Františkov život. Hovoril som mu o posledných okamžikoch takto:

- Môj drahý Besucco, nepáčilo by sa ti odísť do raja?
- Predstavte si, aby sa mi nepáčilo ísť do raja! Ale je potrebné získať ho.
- Mysli teda, že sa jedná o voľbu medzi uzdravením a odchodom do raja; čo by si si zvolil?
- Sú to dve možnosti: Žiť pre Pána Boha, alebo zomrieť, aby som sa mohol radowať s Pánom.
- Prvá sa mi páči, ale druhá viac. Ale kto ma uistí nekom, keď som toľko hriechov spáchal?
- Keď som ti dal takýto návrh, predpokladám, že iste pôjdeš do raja. Keby si mal ísť inde, potom nechcem, aby si nás opustil.
- Ako si mám zaslúžiť raj?
- Získaš ho pre zásluhy umučenia a smrti nášho Pána Ježiša Krista.
- Pôjdem teda do raja?
- Áno, iste, ale až keď sa to zapáči Pánovi.

Pozrel sa vtedy na prítomných, potom zopál ruky a radostne hovoril: „Zmluva je dohodnutá, raj a nič iného, do raja a nikam inam. Hovorte mi len o raji!“

Hovoril som mu: „Som spokojný, že ukazuješ takú veľkú túžbu po raji, ale chcem, aby si bol ochotný vyplniť svätú Božiu vôľu.“

Prerušil ma slovami: „Áno, áno, nech sa stane vôľa Božia na zemi i na nebi.“

V piaty deň choroby si žiadal sväté sviatosti. Chcel si vykonať životnú svätú spoveď. Bolo mu to odopreté, pretože to nepotreboval. Napriek tomu sa zvlášť dobre pripravil na poslednú svätú spoveď. Po nej bol veselý a hovoril: „V minulosti som sľúbil Pánu Bohu, že ho viackrát neurazím, ale nedodržel som slovo. Dnes som sľub obnovil a dúfam, že budem verný až do smrti.“

Večer som sa ho pýtal, čo každému odkazuje.

Hovoril mi: „Oh, povedzte všetkým, aby sa všetci za mňa modlili, aby som mal krátky očistec.“

- Čo odkazuješ spolužiakom?
- Povedzte, aby sa vystríhali pohoršení a vždy sa dobre spovedali.
- Čo klerikom?
- Povedzte klerikom, aby vždy dávali dobrý príklad chlapcom, dobre im radili a upozorňovali ich, kedykoľvek je k tomu príležitosť.
- A tvojim predstaveným?
- Povedzte im, že im ďakujem za lásku, ktorú mi preukazovali v získavaní duší a keď budem v raji, budem za nich prosiť.
- A čo povieš mne?

- Obrátil sa na mňa s pohnutím a hovoril: „Od vás žiadam, aby ste mi pomohli spasit' moju dušu. Už dlho prosím Pána, aby mi doprial zomrieť vo vašich rukách. Dokončíte dielo lásky ku mne a buďte pri mne až do posledného okamihu života.“

Uistil som ho, že ho neopustím, ani keby sa uzdravil, ani keď bude ďalej chorý, zvlášť budem pri ňom v okamihu smrti. Usmial sa a pripravoval sa na prijatie Tela Pánovho.

XXIX. SVÄTÉ PRIJÍMANIE – JEHO LÚTOSŤ

Šiesty deň jeho choroby žiadal o sväté prijímanie (8. január). „Ako rád by som išiel s ostatnými do kostola – hovoril – je tomu 8 dní, čo som neprijal milého Ježiša.“ Keď sa pripravoval, pýtal sa toho, kto bol pri ňom, čo to znamená zaopatrovanie.

„Zaopatrovanie – odpovedal mu – znamená toľko, ako zásoby a priateľ na cestu.“

„Ó, aké zásoby mám v Chlebe anjelskom na púť, ktorú nastúpim!“

- Nebudeš mať iba Nebeských chlieb, ale i samého Ježiša ako pomocníka a druha na cestu, ktorý ťa pripraví do večnosti.

Keď je Ježiš mojím priateľom a druhom, nebojím sa ničoho, môžem dúfať v jeho milosrdenstvo. Ježiš, Mária, Jozef, vám venujem svoje srdce i svoju dušu!

Potom sa pripravil a nepotreboval nikoho, aby mu pomáhal. Mal svoje obvyklé modlitby a modlil sa jednu za druhou. Prijal svätú Hostiu s takými prejavmi zbožnosti, ktoré je ľahšie si predstaviť, než ich popísať. Po sv. prijímaní vykonal vďakyvzdanie. Pýtali sme sa ho, či niečo nepotrebuje. Odpovedal: „Modlite sa!“ Potom zvolal na prítomných a žiadal ich, aby nehovorili o ničom inom, než o raji.

Medzitým ho navštívil ekonóm domu, čo mu bolo veľmi milé.

- Ó, don Savio, - zvolal – tentokrát idem do raja!

- Odvahu, zverme svoj život i smrť do Božích rúk, dúfajme, že prídeme do raja, keď to dá Pán Boh.

- Do raja, don Savio, odpusťte mi zármutok, ktorý som vám spôsobil, modlite sa za mňa, a až budem v raji, budem sa za vás prihovárať.

Keď som ho videl chvíľku pokojného, pýtal som sa ho, čo odkazuje pánovi farárovi. Pri tom slove bol zmätený. „Môj pán farár – hovoril – vykonal pre mňa mnoho dobrého, urobil toľko pre moju spásu, koľko mohol. Povedzte mu, že som nikdy nezabudol na jeho rady. Už sa s ním nevidím, ale dúfam, že pôjdem do raja a budem sa u presvätej Panny prihovárať, aby chránila všetkých mojich druhov, a tak, aby sme sa raz všetci z farnosti zišli v nebi.“ Potom prerušil rozhovor.

Po malej chvíľke som sa ho spýtal, či nechce vidieť rodičov. „Nemôžem ich vidieť – pretože sú veľmi vzdialení, sú chudobní a nemôžu si robiť výdavky na cestu.“

Môj otec nie je doma, je za prácou svojho remesla. Dajte im vedieť, že umieram s odovzdanosťou, veselý a spokojný. Nech sa za mňa modlia, dúfam, že odídem do raja. Tam ich všetkých očakávam. Mojej mamičke.... a zadržol sa mu hlas. Po chvíli mu hovorím: „Máš niečo pre mamičku?“

Povedzte mojej mamičke, že jej modlitba bola vyslyšaná. Viackrát mi hovorila: „Drahý František, prajem si, aby si dlho žil, ale prajem si, aby si tisíckrát zomrel, než aby som videla, že si sa hriechom stal Božím nepriateľom. Dúfam, že mi budú odpustené moje hriechy, že budem Božím priateľom a že skoro budem Pána Boha na veky požívať. Ó, môj Bože, požehnaj mamičku! Daj jej odvahu, aby odovzdane zniesla správu o mojej smrti. Daj, aby som ju mohol vidieť s celou rodinou v raji a požívať tvoju slávu.“

Chcel ďalej hovoriť, ale zadržal som ho, aby si odpočinul. Večer 8. dňa, pretože sa nemoc zhoršovala, rozhodol som sa poslávať mu pomazaním nemocných. Pýtal som sa ho, či si to praje:

- Áno, odpovedal – z celého srdca.

- Nemáš niečo, čo by ti svedomie vyčítalo?

- Mám, čo ma veľmi znepokojuje.

- Čo je to? Chceš to povedať pri spovedi alebo inak?

- Vždy som na to myslel vo svojom živote. Nepredstavoval som si, že by to pôsobilo takú ľútosť v hodine smrti.

- Čo ťa to teda zarmucuje?
- Skusujem horkú ľútosť nad tým, že som dost' vo svojom živote nemiloval Pána Boha, ako si to on zasluhuje.
- Bud' pokojný, pretože na tomto svete nemôžeme nikdy milovať Pána Boha tak, ako si to zasluhuje. Je potrebné, aby sme robili, čo môžeme. Miestom, kde budeme náležite milovať Pána Boha, je onen život, je raj. Tam ho budeme vidieť, ako On sám v sebe je. Tam poznáme jeho dobrotu, jeho slávu, jeho lásku. Si šťastný, lebo budeš mať zakrátko to nevýslovné šťastie. Teraz sa priprav na prijatie pomazania nemocných, ktoré zotrie stopy hriechu a tiež dáva zdravie telesné, keď to bude prospešné tvojej duši.
- Pre zdravie telesné? – odvetil – Nehovorte mi už o ňom. Čo sa týka hriechov, žiadam ich odpustenie a verím, že mi budú úplne odpustené. Dúfam, že obdržím i odpustenie trestov očistcových.

XXX.

POMAZANIE NEMOCNÝCH. – STRELNÉ MODLITBY

Keď bolo všetko prichystané na prijatie poslednej sviatosti, ktorú človek v živote prijíma obyčajne naposledy, sám chcel odriekať Confiteor s inými modlitbami a prednášal zvláštne strelné modlitby pri pomazaní jednotlivých zmyslov.

Don Allasonatti mu ich udelil. Pri pomazaní očí, chorý hovoril: „Môj Bože, odpusť mi všetky zlé pohľady, všetko, čo som čítal a nemal som čítať.“

Pri pomazaní uší: „Môj Bože, odpusť všetko, čo som počul ušami a bolo to proti tvojmu zákonu. Daj, aby sa navždy uzavreli svetu a otvorili sa, aby počuli hlas, ktorý ma zavolá do tvojej slávy.“

Pri pomazaní nosa: „Odpusť mi, Pane, čím som uspokojil čuch.“

Pri pomazaní úst: „Môj Bože, odpusť mi nestriednosť a všetky slová, ktoré ťa zarmútili. Daj, aby môj jazyk čo najskôr mohol spievať naveky tvoje chvály.“

Tu sa don Allasonatti zastavil a zvolal: „Ku podivu! Aké krásne myšlienky u takého chlapca!“ Keď pokračoval pri pomazaní rúk, povedal: „Skrze toto sväté pomazanie a pre dobrotivé milosrdenstvo Božie nech ti Boh odpustí, čokoľvek si spáchal hmatom.“ A nemocný pokračoval: „Veľký Bože, pre milosrdenstvo a zásluhy tvojich svätých rán prikry a zotri všetky moje hriechy, ktoré som za svojho života spáchal.“

Pri pomazaní nôh: „Odpusť mi, Pane, hriechy, ktoré som spáchal nohami, keď som išiel inam, než som mal ísť, alebo nešiel, kam som mal ísť a kam ma volali moje povinnosti. Tvoje milosrdenstvo nech mi odpustí moje hriechy, ktoré som spáchal myšlienkou, slovom, skutkom alebo zabudnutím.“

Viackrát mu povedali, že stačí povedať tieto strelné modlitby v srdci, že Pán rovnako nežiada takú námahu, ktorú vyžaduje hlasitá námaha. Okamžite mlčal, ale pokračoval zasa ďalej. Ku koncu bol taký unavený, že mu slabol tep. Myslel som si, že už vydýchne naposledy. Po chvíli získal jasné vedomie a povedal predstaveným: „Prosím som veľmi Pannu Máriu, aby som mohol zomrieť v deň jej zasvätenia a dúfam, že budem vypočutý. Čo by som mohol ešte žiadať od Pána?“

- Pros ešte, aby ti Pán Boh doprial, aby si si vytrpel celý očistec na zemi a po smrti ihneď odletel do raja.“

„Ó, áno, zo srdca o to prosím. Dajte mi svoje požehnanie. Dúfam, že mi Pán dopraje očistec vytrpieť na zemi, aby duša potom mohla ihneď odísť do raja.“

Zdá sa, že ho Boh úplne vyslyšal, pretože nastalo zlepšenie a život mu bol predĺžený o 24 hodín.

XXXI.

PODIVNÁ UDALOSŤ – DVE NÁVŠTEVY – VZÁCNA SMRŤ

Sobota 9. januára bola posledným dňom nášho Besucca. Bol pri jasnom vedomí po celý deň. Chcel sa stále modliť, ale bolo mu to zakázané, pretože sa veľmi unavil. „Ó, nech sa aspoň modlí niekto blízko mňa a ja budem aspoň v srdci opakovať, čo on povie!“ Aby sme vyhovel jeho želaniu, bolo potrebné, aby niekto hovoril modlitby blízko jeho lôžka. Medzi inými, ktorí ho navštívili, bol i jeden kamarát, trochu nezbedný. „Besucco, hovoril mu, ako ti je?“ „Drahý priateľu, som na konci života, modli sa za mňa v týchto posledných okamihoch. Ale myslí na to, že raz budeš tiež tak ležať aj ty. Ó, ako by som bol rád, keby si

konal dobré skutky. Keď nezmeníš svoj život, bude ti to ľúto v hodine smrti.“ Onen druh začal plakať a od tej chvíle začal vážnejšie myslieť na záležitosti duše a dnes je veľmi dobrý.

O desiatej hodine večer ho navštívil pán Eysautier, veliteľ kráľovských stráží so svojou paňou. Dopomohol Besuccovi do Oratória a preukazoval mu mnoho dobra. Besucco bol veľmi rád a vrelo mu ďakoval. On keď videl radosť žiariacu z tváre chorého, jeho zbožnosť a ošetrovanie, akého sa mu dostalo, s pohnutím hovoril: „Drahý František, až budeš v raji, prihováraj sa za mňa a za moju ženu.“ Pre dojatie nemohol ďalej hovoriť, rozlúčil sa s chorým a odišiel.

Okolo jedenástej sa zdalo, že mu neostáva než niekoľko okamihov života, lebo svoje ruky zdvihol do výšky. Chytil som ho za ruky, dosiahol som, že ich položil opäť na posteľ. Vymanil sa a zdvihol sa opäť do výšky a s úsmevom sa uprene díval, akoby obdivoval najdrahšie predmety. V domnení, že si praje krížik, vložil som mu ho do rúk, ale vzal ho, pobozkal a položil na posteľ a znovu s radosťou zdvihol ruky do výšky. V tejto chvíli žiaril jeho obličaj zdravo a sviežo, ako pri plnom zdraví. Zdalo sa, že mu vychádza z tváre taká krása, taký jas, že zmizli všetky svetlá na ošetrovni. Jeho tvár žiarila tak jasne, že slnko cez poludnie zdalo sa byť v temnotách. Asi desať prítomných sa nielen zarazili, ale žasli plní rozpakov a mlčky pozerali na Besuccovu tvár, ktorá vysielala taký ostrý jas, že všetci museli sklopit' zrak. Ale úžas vzrástol, keď chorý zdvihol trochu hlavu a natiahol ruky, akoby chcel stlačiť ruku milovanej osobe a začal veselým a zvučným hlasom spievať:

Márii spievajte
chválospev, veriaci!
V nebesiach zaznejte
Pozdravy horúce!

Potom sa namáhal zdvihnúť a posadiť sa, čo sa mu taktiež podarilo, a pritom zdvihol svoje zopäté ruky do výšky. Potom sa opäť položil a začal takto znovu spievať:

Láskou planúci Ježišu,
kiež by som ťa nebol urazil!
Ó, drahý a dobrý Ježišu,
Nechcem ťa viacej uraziť!

Na to bez prerušenia začal pieseň:

Ježišu láskavý,
zmiluj sa nado mnou!
Než by som mal zhrešiť,
chcem zomrieť láskou Tvojou!

Po celú dobu sme boli ticho a pozerali sme sa na chorého, ktorý sa zdal byť anjelom z neba. Aby prerušil úžas, hovoril riaditeľ: „Myslím, že v tejto chvíli obdržal Besucco mimoriadnu milosť od Pána Ježiša, alebo od jeho nebeskej Matky, ktorú tak vrúčne ctí za svojho života. Snáď prišla pozvať jeho dušu a odviesť so sebou do neba.“

Prefekt don Allasonatti zvolal: „Nebojte sa!... tak krásny okamžik, tento chlapec je v spojení s Bohom.“

Besucco pokračoval v speve, ale jeho slová boli nejasné a popletené, akoby odpovedal na láskavé otázky. Pamätám si tieto: Kráľ nebies... tak krásny... som úbohý hriešnik...darujem ti svoje srdce... daj mi svoju lásku... môj drahý a dobrý Ježišu...

Potom normálne klesol do podušiek, zmizlo podivné svetlo, jeho tvár nadobudla obyčajného vzhľadu. V miestnosti prevládlo prirodzené svetlo a chorý nedával známky života. Ale povšimol som si, že sa nemodlíme, ani že sa nehovoria strelné modlitby; skoro sa obrátil a hovoril: „Pomáhajte mi, modlime sa: Ježišu, Mária, Jozef, stojte pri mne v tomto mojom smrteľnom zápase. Ježiš, Mária, Jozef, kiež moja duša v pokoji s Vami odíde!“

Odporúčal som mlčanie, ale on pokračoval: „Ježišu v mojej mysli, Ježišu v mojich ústach, Ježišu v mojom srdci. Ježišu a Mária Vám darujem svoju dušu.“

Bolo 11. hodín, keď chcel hovoriť, ale nemohol; povedal len: „Križ.“ Tým si prial požehnanie. S križom, pre získanie plnomocných odpustkov v hodine smrti. Už viackrát ho predtým žiadal a ja som mu ho sľúbil.

Po poslednom požehnaní začal sa modliť don Alasonatti modlitbu Proficiscere – Odíť duša kresťanská. O štvrt' na dvanásť pozrel sa na mňa Besucco a usmial sa, akoby na pozdrav a zdvihol oči k nebu, ako by naznačoval, že odchádza. Za chvíľu duša opustila telo a slávne odletela, ako dúfame do rajskej slávy, do spoločnosti tých, ktorí nevinnosťou života slúžili Pánovi na zemi a teraz ho požívajú a chvália na veky.

XXXII. MODLITBY A POHREB

Nedá sa vyjadriť bolesť v dome nad stratou milovaného priateľa. Bolo vykonaných mnoho modlitieb pri jeho posteli. Ráno sa rozniesla správa medzi chlapcami, že František je mŕtvy. Tí, ktorí, aby našli nejakú útechu vo svojom zármutku a aby vzdali hold zomrelému priateľovi, zhromaždili sa v kostole, aby sa modlili za jeho dušu. Mnohí vykonali sväté prijímanie za tým účelom. Ruženec, modlitby súkromné i verejné, prijímania. Sväté omše, ktoré boli vykonané v našom kostole, boli obetované za večný odpočinok duše dobrého priateľa Františka. Toho dňa sa stala zvláštna udalosť. Tvár mŕtveho sa zdala pôvabnou, líca tak svieže, že sa ani nezdal byť mŕtvy. Príznak takejto krásy nebo na ňom vidieť ani za najlepšieho zdravia. Sami chlapci, bez strachu, aký býva z mŕtvych, radi sa dívali na neho a zdal sa im ako anjel. Preto na fotografii zomrelého sa javia rysy mŕtveho oveľa jemnejšie než za života. Chlapci, ktorí vedeli o predmetoch, ktoré patrili Besuccovi, šli ich hľadať a uschovali si ich ako drahú pamiatku. Bolo všeobecné presvedčenie, že Besucco je v nebi. „Už nepotrebuje našich modlitieb – hovorili jedni – je iste v nebi.“ – „On sa už iste raduje z pozerania sa na Pán Boha a prihovára sa za nás.“ – pripojil iný. „Myslím, - končil tretí, - že Besucco už sedí na tróne slávy a zvoláva požehnanie Božie na svojich druhov a priateľov.“

Nasledujúceho dňa – 11. januára – spievali chlapci zádušnú svätú omšu v kostole sv. Františka. Mnohí boli pri svätom prijímaní k väčšej sláve Božej a za spásu jeho duše. Po pohrebných obradoch sa s bolesťou odobrali do farského kostola a potom na sväté pole. Hrob je označený číslom 147 na západnej strane.

XXXIII. POHNUTIE V ARGENTERE A ÚCTA BESUCCOVA

Františkove čnosti, ktoré podivuhodne žiarili asi 14 rokov v Argentere, boli obdivované i za života i po smrti. Don Pepino mi poslal o ňom správy, ktoré obsahujú i čosi nadprirodzeného. Uchovávam ich na inú dobu, len niečo z nich vyberiem. – „Keď prišla správa o vážnej chorobe, verejne sme sa za neho modlili, slúžil som potom svätú omšu s požehnaním a modlitbou za chorého. Správa o jeho smrti prišla 13.1., išla od úst k ústam a za pol hodiny bol vyhlásený za vzor kresťanskej mládeže. Rodičia a dobrodinci boli veľmi zarmútení, lebo však on svojim chovaním vždy všetkých uspokojil, nikdy nikoho neurazil. Mladšia Františkova setra Mária oznámila jeho smrť 10. januára tvrdením, že o polnoci z 9. na 10. januára počula hluk z hornej izby, kde František spával. Počula hodiť hrst' piesku na podlahu, bála sa však, aby pri takomto hluku nepostrašila mamičku, že zomrel František.

Niektorí chlapci, ktorí boli chorí, sa mu hneď odporúčali, aby jeho príhovor dosiahli uľahčenie a boli vyslyšaní.“ – Neposudzujem udalosti tu povedané, ale myslím, že som len spisovateľom a ponechávam čitateľovi pole. Tu sú ďalšie úlomky zmienenej správy: Vo februári ochorel veľmi vážne jeden dvojročný chlapec. V beznádejnosti ho odporúčali rodičia príhovorom Besucca, ktorého čnosti každý velebil. Sľúbili ešte, že keď sa chlapec uzdraví, že ho naučia krížovej ceste podľa vzoru Besucca. Zakrátko bol chlapec zdravý a teraz sa teší z najlepšieho zdravia.

Pred niekoľkými dňami – pokračuje pán farár - ja sám som odporúčal Besuccovi ťažko chorého otca rodiny. Súčasne som ho i odporúčal i Sviatostnému Ježišovi, keď chorý ako spevák mu spieval k Jeho sláve. Zamlčujem meno chorého, aby som zabránil nediskrétnej kritike. Skoro sa chorý pozbieral a získal dokonalé

zdravie. Staršia Františkova sestra, ktorá sa v marci vydával, nemohla spávať ani v noci ani vo dne. Raz vo veľkom rozrušení zvolala: „Môj drahý František, pomôž mi a vypros mi trochu odpočinku.“ Od tej noci mohla spokojne spávať.

Povzbudená šťastným výsledkom svojej modlitby znovu sa odporúčala Františkovi, aby jej pomohol, keď sa nachádzala vo veľkom nebezpečenstve života. Bola nad očakávanie vyslyšaná.

Ja zatiaľ, čo rozprávam o druhých k väčšej sláve Božej, nesmiem obísť, že som sa odporúčal do Františkových modlitieb. Ešte za jeho života. S tým väčšou dôverou som sa k nemu utiekal po smrti a moja dôvera v rôznych okolnostiach dosiahla šťastných výsledkov.

XXXIV. ZÁVER

Skončil som opísanie života Františka Besucca. Mal by som ešte niekoľko vecí, ale mohli by byť dôvodom k posudzovaniu tými, ktorí neuznávajú Pánove zázraky na jeho služobníkoch. Uverejním ich inokedy, keď mi dopraje Pán Boh života.

Zatiaľ, milý čitateľu, než skončím svoje dielko, urobme spolu záver, ktorý by prospel tebe i mne. Je isté, že skôr alebo neskôr obaja zomrieme, snáď skôr ako si myslíme. Rovnako je isté, že keď nebudeme konať dobré skutky, nebudeme môcť zbierať ich ovocie na konci sveta, ani očakávať nijakú odmenu od Pána Boha. Teraz, keď nám dáva Božia Prozreteľnosť trochu času k príprave na poslednú chvíľu, konajme dobré skutky. Buď si istý, že raz bude zbierať zaslúžené plody. Je pravda, snáď sa nám budú smiať, pretože sme nepredpojatí v náboženskom ohľade. Nevšímajme si tých, ktorí tak hovoria. Klamú sa a zrádzajú seba i toho, kto ich poslúcha. Keď chceme byť múdri pred Bohom, nesmieme sa báť, že nás svet nazýva pojašenými, pretože Ježiš Kristus nás uisťuje, že múdrosť sveta je u Boha hlúposťou. Jediné praktický náboženský život nás urobí šťastnými tu i vo večnosti. Kto nepracuje v lete, ten v zime je hladný. Tak i ten, kto nežije čnostne, nemôže očakávať nejakú odmenu po smrti.

Odvahu, čitateľu, odvahu ku konaniu dobra, dokiaľ máš čas! Utrpenia sú krátke vzhľadom k tomu, čo trvá večne. Zvolávam požehnanie Božie na teba a ty pros Pána, aby bol milostivý mojej duši, aby sa mi nestalo hrozné nešťastie, že by som poručil čnosť k nenapraviteľnej škode svojej spásy, zatiaľ čo hovorím o čnosti a jej uskutočňovaní a veľkej odmene, ktorú Boh za ňu pripravuje.

Boh pomáhaj tebe, pomáhaj i mne k vytrvalému zachovaniu jeho prikázaní v dňoch života, aby sme mohli požívať onoho dobra v nebi po veky vekov. Amen.

PRÍDAVOK

O zázračnom kríži

Úcta zázračného kríža z Argentery siaha od nepamäti a tradícia ju prináša ako nevyčerpatelný prameň milosti.

Z vierohodných prameňov, schválených autoritou civilnou i cirkevnou, ktoré mi požičal pán farár z Argentery a ktoré patria farskému archívu, vyčítal som toto:

V roku 1681 9. januára sa valila snehová lavína z hôr, ležiacich nad Argenterou a bola ňou zachytená i kaplnka, zasvätená menu Ježiš a sv. Rochu a Sebastiánovi. Stena za oltárom sa zrútila, spadla strecha, rozbili sa lavice a iné predmety. Jediný predmet zostal neporušený. Bol to asi metrový drevený kríž. Táto udalosť bola predohrou iných, podivuhodnejších, ako rozprávajú overené dokumenty.

V r. 1695 1. novembra na Všetkých svätých išli otcovia františkáni podľa zvyku modliť sa hodinky Panny Márie do kaplnky. Niektorí pri kľačaní zbadali na kríži krvavý pot a padali veľké kropaje krvi. To isté videli po celú oktávu Všetkých svätých. Spôsobilo to mnoho vzruchu. Preto pán farár z Berzesio don Sebastián Gioveli odobral sa do Argentery, aby sa o tom sám presvedčil. Sám videl zmučený vzhľad a veľa potu veľkého trpiteľa. Slnce dospelo k miestu, z ktorého priamo svietilo na kríž; napriek tomu vystupoval

pot a rúšok nebol nikde mokrý. Vikár nariadil, aby bol šatôčkou osušený, avšak za chvíľu sa pot objavil znovu z rán, zvlášť z hlavy a tela.

Z rozkazu Msgr. Viboa, turínskeho arcibiskupa, boli určené skúsené, rozumné a obozretné osoby, aby dávali pozor na kríž. V dňoch 9. – 18. novembra bolo pod mrakom, pršalo a padal sneh, ale kríž bol celkom suchý. 16. novembra bolo jasno a popoludní sa ukázal pot, zvlášť na trupe, kde sa zdal byť hlavný prameň.

Aby sa vyhli podvodu, arcibiskup nariadil, aby bol kríž vzatý a uzavretý na kľúč do izby, kam nesmel nikto, len pán farár z Berzesio. Zakázal hovoriť o tom, ako o zázračnej udalosti. Od 28.11.1695 do 2.6.1696 neobjavila sa ani kropaj potu v izbe. Potom bol prenesený do kaplnky a 7. októbra na sviatok Panny Márie Ružencovej sa opäť objavil pot na hlave okolo koruny, na ústach, potom na ranách na hrudi a trvalo to až do 18. toho mesiaca. Opakovali sa prísne skúšky, ale komisia musela usúdiť, že sa to nedeje inak, než zázrakom.

Po tej verejnej a mimoriadnej udalosti úcta ku krížu vzrástla medzi obyvateľmi Argentery a Stury a boli zaznamenané rôzne udalosti.

Pripojím niekoľko dôkladne overených správ.

Pri poslednom vpáde Francúzov do Talianska akýsi generál išiel cez Argenteru a nechal koňa piť svätenú vodu pri bráne kostola. Tu sa rozhneval jeden sluha a povedal svojmu pánovi: „Generál, zneuctievate tento kostol! Pozorujte onen kríž, čo hľadá svoj dom!“ „Málo mi záleží na tom, - hovorí mrzuto generál – na kríži, na kostole!“ Vyhupol sa na koňa a išiel ďalej. Ale čo to! Po päťdesiatich krokoch pri poslednom dome, kde je malý svah, kôň si kľakol a nehol sa z miesta. Generál ho bodal, zostúpil a dal ho dvom vojakom biť, ale všetko nadarmo. Zatiaľ sa zbehlo mnoho ľudí zo zvedavosti i ochoty. Tu sluha vidiac pána na vrchole zúfalstva, hovorí: „Ajhľa, pán generál, tu je trest za zneuctenie kríža i kostola! Lutujte a žiadajte o odpustenie!“ – „Nože – zase generál – keď sa zdvihne kôň, pôjdem do kaplnky a požiadam o odpustenie a uverím, že kríž je zázračný.“

Vzal koňa za uzdu, ten normálne vstal a nechal sa viesť ku kaplnke, kde generál k údivu všetkých padol pred krížom, ktorý bol umiestnený uprostred kostola. Dlhو sa modlil a žiadal o odpustenie za rúhanie a zneuctenie a zanechal peniaze na umiestnenie kríža na starom mieste.

Bolo mi to opäť vyprávane, píše pán farár, od Štefana Bertina, ktorý zomrel vo veku 87 rokov v r. 1854 a Matúša Valorzoa, ktorý zomrel vo veku 80 rokov v r. 1857.

Istá Anna Bosco, žena Lunhata, vediac, že skoro ráno prišli Francúzi, aby drancovali v Argentere, chcela zachrániť kríž tým, že ho v noci preniesla do vlastného domu. Umiestnila ho medzi nábytok. Nasledujúceho rána bola dedina vykradnutá a len jediná miestnosť v Argente bola ušetrená; tam bol kríž, ktorý v príhodnom čase bol umiestnený v kaplnke. Toto veľakrát rozprával Ján Valorso, starosta obce v r. 1848, zomrel vo veku 70 rokov.

Od nepamäti ľudia zo Sambuco, Pietroorzio a Montebernando konali púť v dobe sucha. Obyvatelia všetkých troch obcí sa odobrali spoločne ku krížu a zriedkakedy sa vrátili domov v suchých šatách. Ich istota bola taká veľká, že dosiahnu dážď, že skoro vždy prišli s dáždnikom. Po prvýkrát som videl tento sprievod v r. 1849. Zostal som prekvapený, keď som videl s dáždnikmi všetkých v dobe, keď bolo celkom jasno a sucho. Ale zmizol všetok údiv, keď som videl ich povzbudzujúcu zbožnosť, ktorá bola len polovicou púte. Druhou polovicou bol dážď, ktorý im nezabránil v spievaní žalmov a pútnici radi mokli až do konca procesie. Začínala sa jasným počasím, skončila sa dažďom. Je to známa udalosť, o ktorej často hovoria občania údolia, ktorí vo svojich potrebách sa utiekali ku zázračnému krížu.

xxxxxx

Autor na základe dekrétov pápeža Urbana VIII. A posvätnéj Rímskej Inkvizície, vydaných v r. 1625 – 31 a 1634 prehlasuje, že sa nemá uvedeným udalostiam prikladať iná viera, než taká, ktorá sa zakladá čisto len na autorite ľudskej, ponechávajúc všetko úsudku Apoštolskej Stolice a Cirkvi svätej, ktorej oddaným synom je hodné byť.

S cirkevným schválením.